

Myrsky Energia Oy
Salomonkatu 17 A 15
00100 Helsinki

Uusimon tuulivoimahanke ja sähkönsiirto, Pihtipudas

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Kyseessä on Uusimon tuulivoimahanke ja hankkeesta vastaava on Myrsky Energia Oy. Tuulivoima-alue ja sähkönsiirto tuulivoima-alueelta sijoittuvat Pihtiputaan kuntaan. Sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa liityntänä joko useamman tuulivoimahankeeseen yhteiseen voimalinjaan hankealueen pohjoispuolelle tai pienimmän hankeeseen (VE3) toteutuessa sähkönsiirto toteutetaan kaakko-etelä -suuntaan Pihtiputaan sähköasemalle.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Hankealue sijoittuu Pihtiputaan kunnan keskustasta noin 7,4 kilometrin etäisyydelle pohjoiseen. Tuulivoima-alueen pinta-ala on noin 2860 hehtaaria ja alue on pääosin metsätalousaluetta, lisäksi alueelle sijoittuu pieni luonnonsuojelualue sekä peltoaluetta. Hankealueelle suunnitellaan enintään 21 uuden tuulivoimalan rakentamista. Kaikissa vaihtoehtoissa suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Suunniteltujen

tuulivoimaloiden yksikkötehoksi arvioidaan noin 6–10 megawattia (MW) ja kokonaisteho on arviolta noin 126–210 MW.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tutkitaan seuraavia vaihtoehtoja.

Tuulivoimalat

VE0: Uusia tuulivoimalaitoksia ei toteuteta, vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

VE1: Hankealueelle rakennetaan 21 uutta tuulivoimalaa.

VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 18 uutta tuulivoimalaa.

VE3: Hankealueelle rakennetaan enintään 10 uutta tuulivoimalaa.

Sähkönsiirto

SVE1: Sähkönsiirto (liityntäjohto) Tuulivoima-alueen itäosassa sijaitsevalta sähköasemalta rakennetaan noin 9,1 kilometrin pituinen 400 kV voimajohto pohjoiseen. Voimajohto liittyy tuulivoima-alueen pohjoispuolella yhteiseen voimajohtoon muiden lähialueella sijaitsevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

SVE2: Sähkönsiirto (liityntäjohto) Tuulivoima-alueen keski- tai pohjoisosassa sijaitsevalta sähköasemalta rakennetaan enintään noin 7,0 kilometrin pituinen 400 kV voimajohto pohjoiseen. Voimajohto liittyy tuulivoima-alueen pohjoispuolella yhteiseen voimajohtoon muiden lähialueella sijaitsevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

SVE3: Sähkönsiirto (liityntäjohto) Tuulivoima-alueen itäosassa sijaitsevalta sähköasemalta rakennetaan noin 8,7 kilometrin pituinen 400 kV voimajohto pohjoiseen. Voimajohto liittyy tuulivoima-alueen pohjoispuolella yhteiseen voimajohtoon muiden lähialueella sijaitsevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

SVE4: Sähkönsiirto (Uusimo-Pihtipudas 110 kV) Tuulivoima-alueen keski-osassa sijaitsevalta sähköasemalta rakennetaan noin 13,3 (SVE4A) tai 13,2 (SVE4B) kilometrin pituinen 110 kV voimajohto kaakkoon. Liityntäpiste valtakunnanverkkoon sijaitsee Elenia Verkko Oyj:n 110 kV Vuolijoki-Pihtipudasvoimajohdon varteen sijoittuvalla Pihtiputaan sähköasemalla.

Hankkeen muutos YVA-ohjelman jälkeen

YVA-ohjelmasta poiketen Uusimon hankkeen osalta tarkastellaan vain niitä sähkönsiirron vaihtoehtoja, jotka koskevat Uusimon hanketta eli joko liityntä useamman hankkeen yhteiseen voimajohtoon hankealueen pohjoispuolella tai liittyminen Elenia Verkko Oyj:n 110 kV Vuolijoki-Pihtipudas voimajohdon

varteen sijoittuvalle Pihtiputaan sähköasemalle. Usean tuulivoimahankkeen yhteisen voimajohtohankkeen eri vaihtoehtojen arviointi (Kinnulan, Reisjärven, Pyhäjärven tai Kiuruveden suuntaan kulkevat sähkönsiirron vaihtoehtoiset reitit), laaditaan Pihtiputaan Leppäkankaan tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Tämän takia sähkönsiirron vaihtoehtojen varsinainen kuuleminen on tapahtunut Leppäkankaan tuulivoimahankkeen kuulemisen yhteydessä.

2 Asian vireilletulo

Hankeesta vastaava Myrsky Energia Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 13.6.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 7.8.2023 – 6.9.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 11.10.2023.

Hankeesta vastaava toimitti 15.10.2024 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsitteilyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7e perusteella, jonka mukaan tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia, edellyttävät YVA-lain mukaista menettelyä.

3 Ympäristövaikutusten arvioinnin ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

YVA-menettelyn rinnalla etenee tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitus. YVA-menettely ja osayleiskaavoitus sovitetaan yhteen mm. yhteisten luonto- ja ympäristöselvitysten sekä vaikutusarviointien osalta.

Hankealueella sijaitsevalle Natura-alueelle (Makkaran niitty, FI0900056, SAC) ja hanketta lähimmälle Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-alueelle (FI0900058, SAC/SPA) on laadittu luonnonsuojelulain (5.1.2023/9) 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Natura-arvioinnin tulokset esitetään osana YVA-selostusta.

Yhteysviranomainen on edellyttänyt YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan Naturen tarvearviointia seuraavilta kohteilta, joihin suunnitellulla tuulivoimala-alueella voi olla vaikutuksia: Syväjärvenlehto (FI0900044, SAC), Kolima (FI0900072, SAC/SPA) ja Suurusneva (FI0900063, SAC).

Tarvearvioinnissa on todettu, ettei mainittuihin Natura-alueisiin kohdistu vaikutuksia tuulivoiman tai sähkönsiirron osalta.

4 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 23.10.2024 – 20.12.2024. Kuulutus ja arviointiselostus liitteenä julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/uusi-montuulivoimahankeYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Pihtiputaan, Kinnulan ja Reisjärven kunnille ja Pyhäjärven ja Kiuruveden kaupungille julkais-tavaksi niiden verkkosivuilla.

Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Keski-suomalaisessa ja Kotiseudun Sanomissa 23.10.2024 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Pihtiputaan kunnanvirastossa ja kirjastossa sekä Keski-Suomen ELY-keskuksessa.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus Pihtiputaan kunnanviraston valtuustosalissa 31.10.2024 klo 17–19. Tilaisuuteen oli myös etäyhteys. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 35 henkilöä ja etäyhteydellä oli liittyneenä noin 38 laitetta. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. alueen kaavoitus ja siitä poikkeaminen, alueen purkamiseen liittyvät kysymykset, tuulivoima ja ilmastonmuutos, luontoarvoihin ja luonnon monimuotoisuuteen ja maisema-arvoihin liittyvät kysymykset, kiinteistöjen arvoon liittyvät kysymykset ja meluvaikutukset.

Hankkeesta vastaavan toimesta on hankkeelle perustettu laaja seurantar-ryhmä, missä on ollut edustajia eri viranomaisryhmistä, kunnista sekä paikallisista toimijoista ja yhdistyksistä.

5 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 26 lausuntoa ja 11 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä.

Yhteenveto lausunnoista

Hankkeen suhde maakuntakaavoihin

Keski-Suomen liitto toteaa lausunnossaan, että maakuntakaavassa Uusimon tv-merkinnän pinta-ala on 13 km², kun YVA-selostuksessa hankealueen pinta-ala on reilu 28 km². Maakuntakaavan tv-merkinnän rajauksessa on huomioitu vaikutukset Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva (FI0900058) Natura-alueeseen. Lisäksi merkinnän rajauksessa on huomioitu vaikutusten lieventäminen arvokkaalle maisema-alueelle, Pihtiputaan pika-asutusalueelle (Kortteinen). Uusimon tv-merkintään liittyy myös yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavia aluekohtaisia tarkentavia suunnittelumääräyksiä. Aluekohtaisen suunnittelumääräyksen lisäksi Uusimoa koskevat määräykset, joiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys ja varmistettava, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu merkittävää haitallista vaikutusta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille, ja alueella on huomioitava maakunnallisesti arvokkaan perinnemaiseman arvojen säilyminen. Liitto myös muistuttaa, että maakuntakaavasta poikkeaminen edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa todistetaan, että hanke yksinään ja hankkeen yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa puoltavat hankkeen toteuttamiskelpoisuutta. Keski-Suomen liitto toteaa, että hankkeella on YVA-selostuksen mukaan arvioitu olevan suuria kielteisiä vaikutuksia erityisesti maisema- ja luontoarvoihin. Tutkituista vaihtoehdoista VE3 erottuu muista sillä, että arvioidut vaikutukset jäävät pienemmiksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja vaihtoehdon valinnassa on huomioitava YVA-selostuksessa esitetyt tulokset ja etsittävä vaikutusten lievennyskeinoja. Liitto muistuttaa, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelun yhteydessä on tehty useita laajoja selvityksiä, jotka on syytä huomioida hankkeen suunnittelussa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen, missä yhtenä merkittävänä teemana tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Liitto toteaa, että Uusimon tuulivoimapuiston vaikutusalueelle Pyhäjärven eteläosaan on osoitettu kaksi tuulivoimaloiden aluetta: tv-1 528 (Palokangas) ja tv-1 530 (Moskuankangas). Alueilla on vireillä Hallakallion ja Moskuankankaan tuulivoimahankkeet. Murtoperän suunniteltu sähköasema Pyhäjärvellä on osoitettu uutena energiahuoloin alueena (en). Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi on laadittu useita selvityksiä, jotka tuodaan liiton lausunnossa esille. Keväällä 2024 laadittu selvitys maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv-alueet) ja sähkönsiirron merkintöjen Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamiseksi huomioi myös Keski-Suomen alueet. Tarkastelu ulotettiin maakuntarajasta 25 kilometrin

etäisyydelle mahdollisten maakuntarajat ylittävien vaikutusten huomioimiseksi. Selvityksessä tarkasteltiin Natura-alueille ja -verkostolle Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen mukaisesta kaavaratkaisusta aiheutuvia potentiaalisia riskejä mm. laskemalla kuinka paljon tuulivoima-alueet ja voimajohdot vievät pinta-alaa Natura-alueita ympäröivästä vaikutusalueesta. Selvityksen tarkempaan riskiarviointiin otettiin mukaan lintudirektiivin Natura-alueet (SPA), jotka sijoittuivat enintään 10 km etäisyydelle ja luontodirektiivin Natura-alueet (SAC), jotka sijoittuivat enintään 5 km etäisyydelle maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueista. Potentiaalisten riskien tarkastelussa oli mukana myös tiedossa ja vireillä olevat hankkeet Pohjois-Pohjanmaalla ja naapurimaakunnissa. Natura-riskiselvityksen mukaan Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-alueeseen (SAC/SPA) kohdistuva pinta-alamenetys oli 23 %, kun huomioidaan myös vireillä olevat hankkeet ja Natura-alueeseen kohdistuva potentiaalinen riski arvioitiin suureksi.

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen on erityisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liiton valmistuneessa Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston rajausta ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tarkastelu ulotettiin myös maakuntarajojen yli yhteisvaikutusten huomioimiseksi. Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajojen tuntuun sijoittuu ekologisen verkoston ydinalue nro 3, joka on tunnistettu metsäpeuran ja maakotkan laajaksi yhtenäiseksi elinalueeksi ja metsäpeuran tärkeäksi vaellusyhteydeksi. Uusimon tuulivoimahanke sijoittuu pohjoisosalleen ydinalueita 3 ja 4 yhdistävälle ekologisen verkoston alueelle ydinalueen nro 3 koillispuolelle. Lisäksi Uusimon tuulivoimahanke sijoittuu aktiiviselle uhanalaisen lajin reviirille. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on tutustunut Uusimon YVA-selostuksen viranomaisliitteisiin (mm. Natura-arviointi ja petolinnustoselvitys). Uusimon jatko-suunnittelussa on varmistuttava, ettei hanke yksinään ja yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkapopulaatioon ja metsäpeuraan.

Sähkönsiirron osalta Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että se antaa erillisen lausunnon Uusimon tuulivoimapuiston sähkönsiirrosta Leppäkankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Lausunto on huomioitava myös Uusimon tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että tuulivoimapuiston sähkönsiirtoratkaisuja suunnitellaan yhdessä muiden lähialueen tuulivoimapuistojen kanssa.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Pyhjärven kaupunki pitää hyvänä sitä, että hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirtoyhteyksissä yhteisjohtojen mahdollisuutta alueen muiden hankkeiden kanssa. Pyhjärven kaupungin näkemyksen mukaan Kinnulan suunta olisi ensisijainen sähkönsiirron suunta. Murtooperän suunta on myös perusteltu, mutta maankäytön näkökulmasta Pyhjärven kaupungin mielestä toissijainen. Murtooperän tulevalle sähköasemalle liittyttäessä vaihtoehto SVEA2 on vaihtoehtoista paras ja toteuttamiskelpoisiin.

Hankevaihtoehdoista VE3 huomioi parhaiten metsänpeuran sekä uhanalaisen petolinnun reviirin elinvoimaisena säilymisen. Lausunnoissa todetaan, että lähialueiden hankkeiden yhteisvaikutukset ovat vähäistä suuremmat erityisesti metsäpeuran osalta eikä pelkkä hankkeiden rakennustöiden tekeminen kesäajan ulkopuolella yksinään varmista alueen ympäristön säilymistä metsäpeuralle sopivana. Jo nykyään pirstoutunut ympäristö pirstoutuu entisestään vireillä olevien hankkeiden toteutuessa. Metsähallituksen näkemyksen mukaan tuulivoimahankkeiden toteuttamisessa ei ole huomioitu riittävällä ja maakuntakaavankin edellyttämällä tavalla metsäpeuran vasomis- ja laidunalueiden ja vaellusyhteyksien säilymistä alueella.

Melu- ja välkevaikutukset

Lausunnoissa on tunnistettu yhden loma-asunnon sijainti noin 1,5 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta. Alle kahden kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuisi 7–9 lomarakennusta eri toteutusvaihtoehtoisissa. Tuulivoima-alueelle sijoittuu kolme rakennusta, joista Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan kaksi olisi loma-asuntokäytössä. Tuulivoima-alueelle sijaitseviin maastotietokannan mukaisiin lomarakennuksiin on tehty tai tullaan tekemään käyttötarkoituksen muutos. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto muistuttaa lausunnoissaan, mikäli voimalatyyppeihin tai niiden lähtömelutasoon tulee oleellisia muutoksia rakennuslupavaiheessa, tulee melu- ja välkemallinnukset tarkistaa ennen rakennusluvan myöntämistä tuotannossa käytettäville voimalatyypeille. Hankealueella sijaitsevat lomarakennukset tulee huomioida rakennuslupansa mukaisen käytätapansa mukaisesti alueen melu- ja välketarkastelussa, ellei YVA-selostuksessa esitetty käyttötarkoituksen muutos ole toteutunut ennen voimalaitosten rakennusluvan myöntämistä.

Melumallinnuksen perusteella valtioneuvoston asetuksen ohjearvoja asunnoille ja vapaa-ajan asunnoille ei ylitetä. Yhteismeluvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa eivät mallinnuksen perusteella ylitä ohjearvoja asuin- tai lomarakennusten osalta, eikä 8 h/a välkevaikutus ylity Uusimon tuulivoimapuiston lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut toteaa lausunnoissaan, että vaihtoehdot VE2 tai VE3 ovat meluvaikutuksiltaan hyväksyttävämpiä

vaihtoehtoja. Näiden vaihtoehtojen lähimpien asuin- ja lomarakennusten osalta jää enemmän varmuusvaraa melun 40 dB ohjearvoon kuin vaihtoehdossa VE1. Uusimon voimaloiden osalta melumallinuksissa ei ole käytetty meluisinta voimalatyyppeä, joka myös vähentää mallinnuksen tuomaa varmuusvaraa. Lisäksi on tuotu esille, että voimalat ovat huomattavan korkeita eikä hankkeessa mainitun kokoluokan voimaloilla ole laadittu mallinuksia.

YVA-selostuksen liitteenä olevassa melumallinuksessa asumisterveysasetuksen 545/2015 12§ 3 mom. tarkoittamaa 25 dB toimenpideraja on huomioitu raja-arvona, mutta sitä ei ole mallinnettu sisätiloihin. Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto huomauttavat lausunnoissaan, että asumisterveysasetuksen 545/2015 12 § 3 mom. tarkoittama 25 dB toimenpideraja tulee huomioida ja mallinnettava lähialueen asutukselle samaan tapaan kuin sisätilojen matalataajuinen melu. Sisämelun 25 dB toimenpideraja on hyvin matala ja siksi käytännössä sisämelun kynnyсарvo, joten se tulee myös mallintaa sen varmistamiseksi, ettei tuulivoimaloista aiheudu ao. toimenpiderajan ylitystä ja terveyshaittaa lähiasutukselle.

Yleisesti tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksiin voidaan tehokkaimmin vaikuttaa ensisijaisesti voimaloiden oikealla sijoittelulla, eli riittävällä etäisyydellä lähimpiin mahdollisesti häiriintyviin kohteisiin.

Vaikutukset pintavesiin

Raudanjoki laskee Saanijärveen, jonka herkkyys vastaanottaa kuormitusta on tunnistettu. Alueen rakentaminen ja maansiirtotyöt nähdään riskinä kiintoainekuormituksen lisääntymiselle ja Saanijärven kuormittumiselle.

Luonto

Lausunnoissa tunnistetaan alueen luontoarvot ja niiden herkkyys muutoksille erityisesti tiettyjen lajien osalta. Lausunnoissa nostetaan esille erityisesti metsäpeuran ja tuulivoima-alueiden vaikutukset lajin esiintymiseen. Esille tuodaan, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella kuuluu tähän päivitykseen (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, Lajitieto.fi).

Luonnonvarakeskus (Luke) huomauttaa, että olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, metsäpeurat voivat esimerkiksi käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita. Mikäli elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Luke näkee, että selostuksessa esitetyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Metsähallitus toteaa lausunnossaan, että Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella on metsäpeuralle soveltuvaa ympäristöä ja vasanhoitoympäristöksi hyvin sopivaa aluetta Luonnonvarakeskuksen laatiman ennustekartan mukaan. Metsäpeuroja on laiduntanut alueella keksäisin runsaasti ja myös hankealueelle on ulottunut kesäaikaista esiintymistä. Uusimon hankkeen luontoselvityksen mukaan myös paikallisten metsästysseurojen ja suurpetoyhdyshenkilön mukaan metsäpeurahavainnot ovat lisääntyneet jonkin verran.

Lausunnoissa viitataan voimassa olevaan maakuntakaavan suunnittelumääräykseen metsäpeuran osalta, jonka mukaan Uusimon tuulivoima-alueen ja sähkönsiirron yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys. Uusimon tuulivoimahankealueen lähimpien voimaloiden ja Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen väliin jää vain noin kilometri. YVA-selvityksen mukaan vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 näkymisen mahdollinen vaikutusetäisyys (5 km) kattaisi kaikki Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen suoalueet, ja vaihtoehdossa VE3 noin puolet suoalueista. Koska tuulivoimaloiden vaikutuksesta metsäpeuran liikkumiseen ja elinympäristön käyttämiseen on hyvin vähän tutkimustietoa, tulisi toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Vaikutusten arvioinnin mukaan vähiten vaikutuksia metsäpeuraan aiheuttaa vaihtoehto VE3.

Lausunnoissa tuodaan esille riski, että Natura-alueet yksinään eivät pysty ylläpitämään elinkykyistä metsäpeurapopulaatiota, minkä takia Natura-alueiden väliset ekologiset yhteydet ja Natura-alueiden ympäristöjen erämaat ovat keskeisiä elinkykyisen metsäpeurakannan säilyttämisessä. Lausunnoissa yhdytäänkin arviointiselostuksessa todettuun, että mikäli kaikki suunnitellut tuulivoimahankkeet toteutuvat, niiden suhteellisen yhtenäisen häiriöalueen laajuus on merkittävä ja täysin rauhallisten alueiden määrä vähentynyt. Lausunnoissa esitetään huoli, että alueen lisäpirstoutuminen hankkeen toteuttamisen myötä tulee aiheuttamaan lisää painetta jäljelle jäävien elinympäristöjen riittävyteen, jotta metsäpeuran elinympäristöjen laadukkuus ja riittävyys voidaan turvata Natura-alueiden lisäksi.

Alue on rauhallinen talousmetsäalue, joka on myös linnustollisesti merkittävä kohde. Alue on myös todennäköisesti erään salassa pidettävän lajin ydinreviirialuetta, minkä takia voimala-alueen rakentamisella voi olla lajiin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Alueen merkitys myös mm. metson soidinalueena ja elinympäristönä on merkittävä, minkä osalta tulisi ottaa huomioon riittävät suojavyöhykkeet, jotta soidinalueiden säilyminen voitaisiin turvata. Hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä elää useita lintudirektiivin I-liitteen petolintulajeja, kuten huuhkaja (*Bubo bubo*), helmipöllö

27.2.2025

(*Aegolius funereus*), mehiläishaukka (*Pernis apivorus*), sinisuohaukka (*Circus cyaneus*) ja viirupöllö (*Strix uralensis*). Hankealueen lähellä sijaitsee kaksi maakunnallisesti tärkeää lintualueita eli nk. MAALI-kohteita: Kortteisen peltoaukea ja Elämäisjoen luusua. Nämä MAALI-kohteet sijaitsevat noin kahden kilometrin päässä hankealueesta. Kohteet ovat mm. merkittäviä muutonaikaisia levähdyspaikkoja, mitkä tulisi ottaa huomioon myös sähkönsiirtolinjojen suunnittelussa. Voimala-alueen ja sähkönsiirron merkitys törmäysriskin ja häiriö- ja estevaikutuksen kautta voi muodostua merkittävän haitalliseksi. BirdLife Keski-Suomi toteaa, että vaihtoehto VE0 on alueelle paras ratkaisu alueen luonto- ja linnustoarvojen vuoksi. Jos hankkeen toteuttamiseen päädytään, toteutusvaihtoehtoista vain vaihtoehtoa VE3 tulisi harkita alueelle.

Metson soidinalueiden ja saukon osalta esitetään vaikutusten lieventämistoimenpiteitä, joita Luonnonvarakeskus pitää kannatettavina.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöihin

Keski-Suomen museo toteaa, että alueella ei sijaitse kiinteistä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Museo kuitenkin huomauttaa, että arvioinnista puuttuu yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa ja arviointi myös arkeologian osalta välittömistä ja suorista lähivyöhykevaikutuksista ja pidemmän välimatkan epäsuorista vaikutuksista. Vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida myös väliaikaisen toiminnan vaikutukset kuten varsinaisen hankkeen ja siihen kuuluvan muun infran rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille, että kulttuuriperintökohteet on otettu huomioon maakuntakaavan mukaisesti. Tiedot ovat kuitenkin vuodelta 2017 ja ne tulee päivittää ajantasalle hankkeen jatkosuunnittelua varten. Museo huomauttaa myös, että käytetty termistö tulee olla oikein ja siltä osin tulee käyttää muinaisjäännosrekisterin mukaisia nimiä ja tunnuksia. Tällä on merkitystä mm. kohteelle lain antamasta suojasta. Kohteiden rajauksissa tulee viitata voimassa oleviin muinaisjäännosalueiden tai muiden kulttuuriperintökohteiden rajauksiin. Museo huomauttaa edelleen, että inventointikertomuksessa on virhe, joka koskee Ikolanmäkeä (tunnus 1000048180) ja tiedot tulee korjata museon lausunnossa todetun mukaisesti arviointiselostukseen.

Keski-Suomen museo huomauttaa, että selostukseen tulee kirjata ne toimenpiteet, joilla voidaan taata, ettei arkeologiselle kulttuuriperinnölle aiheudu hankkeesta haittaa. Toimenpiteistä tulee keskustella aluevastuuseon kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että YVA-selostuksen mukaan merkittävimmät vaikutukset maisemaan muodostuvat suuren herkkyytensä puolesta valtakunnallisesti arvokkaalle Pihtiputaan pika-asutusmaisemien osa-alueelle Kortteisen kylään, sillä voimat sijoiutuvat noin 1,8 km etäisyydelle maisema-alueesta. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia

lisäävät myös lähialueelle rakennetut, luvitetut ja vireillä olevat tuulivoimahankkeet. Lähimpänä Uusimon tuulivoimahanketta sijaitsevat Pyhäjärven Hallakallion ja Moskuankankaan vireillä olevat hankkeet ja Pihtiputaan Lepäkankaan ja Kettukangas-Hanhikankaan tuulivoimahankkeet. YVA-selostuksen mukaan erittäin merkittäviä yhteisvaikutuksia muodostuu Elämäjärven, Saanijärven ja Muurasjärven alueella. Pihtiputaan pika-asutusmaaisemien valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille yhteisvaikutukset ovat YVA-selostuksen mukaan merkittäviä. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista yhteisvaikutuksia on eniten Pyhäjärven kulttuurimaisemaan. Pyhäjärven koillisrannoilta katsottaessa Uusimon hanke muodostaa yhdessä viereisten suunniteltujen hankkeiden kanssa yhtenäisen rintaman horisonttiin. Pyhäjärven maisema-alueella järvenselän avoimet tilat mahdollistavat näkymät jopa yli sadalle voimalalle. Mikäli kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat maksimilaajuudessaan, vaarana on, että maiseman sietokyky ylittyy ja maisema-arvot heikkenevät merkittävästi. Maisemaan kohdistuvien suurien haitallisten yhteisvaikutusten lieventämiseksi jokaisella hankkeella on siitä vastuu.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Yhteisvaikutusten arviointia muiden hankkeiden kanssa ei pidetty riittävänä. Hankkeen vaikutusalueelle on eri vaiheissa olevia hankkeita paljon ja merkittävä osa vaikutusta on yhteisvaikutusten arviointi. Yhteisvaikutusten tarkastelua on syytä tehdä tarvittaessa uudelleen suunnitelmien tarkentuessa eri hankkeiden osalta.

Luonnonvarakeskus (Luke) mm. toteaa, että useat lähekkäiset maankäytön hankkeet voivat yksittäisiä hankkeita laajemmin lisätä luonnon monimuotoisuuden heikentymistä ja vaikutuksia eläimistön esiintymiseen sekä elinympäristöihin. Vaikutukset tältä osin voivat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten arvioidaan kaikkien tarkasteltujen hankkeiden toteutuessa kohoavan korkeintaan kohtalaisen kielteiseksi. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Luke näkee, että esitetyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Viestintäyhteydet ja tutkat sekä tarvittavat luvat ja lausunnot

Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriöitä viestiliikenteelle, ja tämä on otettava huomioon hanketta suunniteltaessa ja vaikutuksia arvioitaessa. **Digita** toteaa, että heidän vastuulleen ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu on häiriöiden aiheuttajalla. Siksi tuulivoimahankkeesta vastaavan tulee esittää konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä ottaa vastuu häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita korostaa, että on erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt

pyritään välttämään jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa yhteistyössä verkko-operaattoreiden kanssa.

Ilmatieteen laitoksella ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen Uusimoon tuulivoimakaavan ympäristövaikutusten arviointiselostukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Elisa Oyj pyytää huomioimaan teleliikenteelle koituvat haitat.

Fingrid Oyj muistuttaa, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoituvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingrid Oy:ltä erillinen risteämälausunto. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Fintraffic muistuttaa, että ilmailulain 1.10.2023 voimaanastuneen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentoaikojen pitäjälle.

Telia Finland Oyj:llä (Telia) huomauttaa, että hankealueen läpi tai lähellä kulkee Telian radiolinkkejä ja pyytää toimittamaan lähimmäs linkkijäniteitä suunniteltujen tuulivoimaloiden sijaintikoordinaatit Telialle, jotta radiolinkin ja voimaloiden todellinen etäisyys toisistaan voidaan vahvistaa ja tarvittaessa selvittää radiolinkin korvausvaihtoehdot ja arvioida korvauskustannukset. Kunkin tuulivoimalan lavan ja radiolinkin välinen etäisyys tulee olla aina vähintään 100 metriä. Telia edellyttää, että radiolinkin korvaamiseen liittyvät kustannukset hyvitetään Telialle tuulivoimahankkeen toimesta, mikäli tuulivoimala katkaisee radiolinkin. Muussa tapauksessa linkkijäniteen kohdalle suunnitellut tuulivoimalat on sijoitettava toisin tai jätettävä rakentamatta. Sähkönsiirto johdoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Hankkeen riskit ja niiden huomioiminen

Mahdollisten öljyvahinkojen takia sekä voimala-alueen rakentamisen aikana että toiminnan aikana tulee huomioida voimaloiden sijoittuminen suhteessa tuotantoalueen pinta- ja pohjavesiin. Riskit tältä osin tulee tunnistaa ja olla valmius niiden torjumiseen ja vahinkojen korjaamiseen.

Perustusten purkaminen

Perustusten ja muiden rakenteiden purkamiseen ja poistamiseen maasta tulee varautua toiminnan aikana, jotta mahdolliset kustannukset ja työmäärä eivät pääse yllättämään. Varautua tulee siitä huolimatta, että lopulliset ratkaisut määrittävät purkuajankohtana voimassa oleva lainsäädäntö.

27.2.2025

Hankkeen vaikutusten seuranta

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut huomauttaa, että hankkeen ympäristövaikutusten seurantaohjelmaan tulee lisätä melumittaus. Mittaus tehdään 1–2 vuoden kuluessa tuulivoimapuiston tuotannon käynnistymisen jälkeen ja se tulee teettää puolueettomalla melumittajalla tuulivoimapuiston toimijan toimesta. Mittaus tulee tehdä ympäristöhallinnon tuulivoimalamelua koskevien yleisten ohjeiden mukaisesti ja mittaja ja mittaussuunnitelma tulee hyväksyttäväksi Pihtiputaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Mittauspisteitä tulee olla useita ja niiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen asukkaiden kokemukset ja annetut palautteet. Mittauksia tulee tehdä asuin- tai lomarakennusten pihalla (ulkomelutaso) sekä tarvittaessa sisätiloissa. Mittauksilla voidaan varmentaa melumallinnusten oikeellisuus sekä selvittää aiheutuuko melusta joko Uusimon hankkeen tai eri hankkeiden yhteisvaikutusten kautta lähiasutukselle terveyshaittaa tai kohtuutonta räsäystä.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut ottaa kantaa myös arviointiselostuksessa esitetyn seurantaohjelman toteuttamiseen. Ehdotus seurantaohjelmaksi on jossain määrin riippuvainen toimintaa harjoittavan tahon halukkuudesta seurantatoimiin. Jo nyt viranomaiset ovat joutuneet vaatimaan toiminnanharjoittajia suorittamaan meluvalituksiin perustuvia mittauksia, joihin toimijat eivät ole oma-aloitteisesti ryhtyneet. Arvioinnissa annetut ehdotukset eivät sellaisenaan sido toiminnanharjoittajaa ja mikäli hanke ei tarvitse ympäristölupaa, ei näitä ehdotuksia voi sisällyttää mihinkään lupamääräyksiinkään. Asiaan perehtymättömälle henkilölle voi jäädä epäselväksi, että ehdotuksessa esitetyt seurantatoimet eivät ole sellaisenaan pakollisia. Tuulipuistotoimijan tulee selväsanaisesti sitoutua tekemään tarvittaessa melumittauksia tuulivoimapuiston toiminnan alkuvaiheessa, vaikka tuulivoimaloilla ei ole ympäristölupaa.

Yhteenveto mielipiteistä

Yleisesti

Hanke ei saanut kannatusta mielipiteissä. Yleisesti on esitetty huoli koko Suomenselän alueen voimakkaasta tuulivoimarakentamisesta. Monien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset todettiin olevan kestäättömiä alueen luonnolle ja ihmisten viihtyvyydelle. Hankkeen vaikutusalueelle jää useita kyläalueita. Hankkeen perusteluista esimerkiksi taloudelliselta kannalta ei katsottu riittäviksi. Hankkeen toteuttamisen todettiin tuovan merkittäviä muutoksia alueella ja vaikuttavan kielteisesti ihmisten asumiseen ja hyvinvointiin voimala-alueen vaikutusalueella. Mielipiteissä tuotiin esille, ettei asukkaita ole kuultu riittävästi tuulivoimahankkeiden valmistelussa. Pihtiputaan asuin-ympäristö ry on kerännyt adressin, jossa on yli tuhat nimeä. Adressissa otetaan kantaa mm. siihen, että voimalahankkeiden suunnittelu kunnassa tulee

keskeyttää ennen kuin kaikki velvoitteet esimerkiksi voimaloiden purkamiseen ja alueiden ennallistamiseen liittyen on selvitetty.

Huolta aiheuttavat yleisesti luonnonvarojen, kuten maa-ainesten, suuri tarve voimala-alueiden rakentamisessa ja metsien pirstoutuminen ja sen vaikutukset luontoarvojen säilymiseen. Huolena tuodaan esille myös alueen ekologisten olosuhteiden muutokset voimala-alueen, teiden ja voimalinjojen rakentamisen vuoksi. Tällä katsotaan olevan vaikutusta mm. tiettyjen muutokselle herkkien lajien säilymiselle joko suoraan alueilla, joihin kohdistuu rakentamista tai rakentamisalueiden reuna-alueilla.

Arviointiselostusta pidettiin mittavana, mutta todettiin sen sisältävän kuitenkin selkeitä virheitä mm. kappalemerkintöjen osalta. Tutkimusta tuulivoimaloiden vaikutuksista pidettiin vähäisinä.

Tarkastellut vaihtoehdot ja maakuntakaava 2040 huomioon ottaminen

Mielipiteissä todetaan, että vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei ole oleellisia eroja, eikä mm. maisema- ja meluhaitat juurikaan eroa vaihtoehtojen välillä. Hankealue on myös rajattu suuremmaksi kuin maakuntakaava 2040:ssä on esitetty, mitä ei pidetä perusteltuna. Maakuntakaava 2040 varten laadittuja selvityksiä pidetään kattavina, eikä selvitysten tulosten pohjalta nähdä perusteita sille, että kaava-alueita voitaisiin laajentaa. Lisäksi hankkeen todetaan olevan ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Alueidenkäyttötavoitteet määräävät kaavoitusta huolehtimaan ekologisten yhteyksien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymisen. Hanke ei tule edistämään näitä tavoitteita.

Uusimon alueella sijaitsee kolme Keski-Suomen hiljaista aluetta: 1) Raudanjoki, Isomäki, Isokangas, 2) Isomäki, Suurisuo, Sepänsuo ja 3) Raudanjoki, Honkaneva, joita ei ole arviointiselostuksessa otettu huomioon. Lähtökohteisesti pidettiin huonona ja ei-hyväksyttävänä suunnitelmana sitä, että voimalapaikkoja on osoitettu myös luontoarvoiltaan merkittävillä kohteilla tai niiden välittömään läheisyyteen.

Sähkönsiirtolinjat nähdään monelta osin haastavina mm. luonto- ja arkeologisten kohteiden säilymisen kannalta. Lisäksi suunnitelluista linjavaihtoehdoista SVE4A ja SVE4B tulevat lähelle asutusta ja rikkovat Rönnykylän kylämaisemaa.

Melu- ja välkehaitta

Pihtiputaan kunnalla on käytössään 1,3 kilometrin etäisyys tuulivoimalasta asutukseen. Mielipiteissä todettiin, ettei etäisyys ole riittävä. Mikäli voimalat rakennetaan näin lähelle asutusta, kuin on suunniteltu, todetaan olevan todennäköistä, että huomattava määrä asutusta altistuu meluhaitalle. Mielipiteissä on esitetty, että etäisyys kiinteistöjen ja lähimmän voimalan välillä tulisi olla vähintään 2 kilometriä. Lisäksi melumallinnuksiin todetaan sisältyvän

epävarmuutta siten, ettei mallinnus ota huomioon mm. voimakkaita tuulia tai vesistöjen läheisyyttä. Myöskään nyt suunniteluista suurista voimalamalleista ei ole aikaisempaa kokemusta, mikä lisää epävarmuutta mm. mallinnusten osalta.

Välkehaitan todettiin olevan merkittävä erityisesti niiden kiinteistöjen osalta, jotka jäävät voimala-alueen ja auringon paisteen väliin. Myös lentoestevalojen häiritsevyys nostettiin esille. Melun vaikutuksista eläimiin ei ole selvitetty eikä siitä tiedetä vielä riittävästi. Tätä pidettiin arvioinnin puutteena.

Elinkeinojen harjoittaminen

Mielipiteissä tuodaan esille huoli, mikä liittyy mehiläistarhaukseen. Asiaan ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota eikä jo olemassa olevia tutkimuksia mm. tuulivoimahankkeiden vaikutuksista mehiläisemöjen kasvattamiseen pidetä riittävinä, koska nykyiset voimalat ovat eri kokoluokan voimaloita kuin millä selvitykset on tehty. Alueen luonteen ja ekologisten olosuhteiden muuttumisen todetaan vaikuttavan mehiläisten elinoloihin ja sitten heikentävän mahdollisuuksia kyseisen elinkeinon harjoittamiseen.

Luontoarvojen huomioiminen

Hankealueen merkittävät luontoarvot ja koko pohjoisen Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Suomenselän alueen arvokas erämainen luontoalue tulisi huomioida kokonaisuutena. Mielipiteissä huomautettiin, että alueelta on todettu tehdyissä selvityksissä 30 arvokasta kasvillisuus- ja luontotyyppikohdetta, joista osa myös todettu uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Hankealueella on myös useita pienvesikohteita, kuten lähteitä ja noroja, jotka ovat vesilailla suojeltuja. Alueen lampien on todettu olevan linnustollisesti rikkaita. Mielipiteissä todettiin, että puutteistaan huolimatta laaditut selvitykset osoittavat, että Uusimon tuulivoimahanke on sijoittumassa alueelle, mihin kyseinen toiminta ei voi sijoittua. Lisäksi huomioidaan, että hanke saattaa olla myös luonnonsuojelulain vastainen. Luonnonsuojelulaki säättää, että tuulivoimarakentaminen tai muu toiminta ei saa heikentää niitä luontoarvoja, joiden suojelun alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Edelleen todettiin, ettei laaditun selvityksen tuloksia ole otettu huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Alueen linnuston todetaan olevan monipuolinen ja käsittävän useita lajeja. Selvityksissä on havaittu 74 lintulajia. Annetussa palautteessa todetaan, että uhanalaisten petolintujen osalta selvitykset ovat riittämättömät ja hankealue sijoittuu erään uhanalaisen lajin reviirille. Useissa mielipiteissä on kuvailua lajin esiintymisestä alueella. Alueella on todettu myös mm. merikotka, jota ei ole otettu selvityksissä huomioon. Alueelta on havaittu myös useita pöllölajeja. Muuttolintuseurannan todetaan olevan riittämätön. Suunniteltu tuulivoimala-alue sijaitsee kurjen päämuuttoreitin alueella.

Metsäkanalintujen soidinpaikkojen todetaan olevan selvästi suurempi kuin arviointiselostuksessa on esitetty.

Alueella esiintyy useita suurpetoja. Alue on tunnettu metsäpeuran esiintymisalue. Raudanjoella on todettu saukko myös talvella toisin kuin arviointiselostuksessa on todettu. Raudanjoki on ainoa yhteys Raudanjärven, Vuorijärven ja Saanijärven välillä ja se tulisi rauhoittaa kokonaan tuulivoimarakentamiselta ja alueen tiestöjen rakentamiselta.

Metsäpeuran osalta esitetään huoli siitä, että nykyiset Pihtiputaan ja Kinnulan rajamailla sijaitsevat metsäpeuran Keski-Suomen elinalueet häiriintyvät ja että Uusimon hanke katkaisisi yhden keskeisen vaellusreitit lajin keskeiseltä esiintymisalueelta (ns. Kettukankaan alue) kohti pohjoista. Hanke vaikuttaisi negatiivisesti myös alueen kesälaitumiin ja vasomispaikkoihin. Uusimon hankealue muuttuisi hankkeen toteutumisen myötä yhdestä merkittävästä metsäpeuran vasomis- ja kesälaidun alueesta häiriöalueeksi. Selvitykset todettiin riittämättömiksi eikä niiden pohjalta ole voitu osoittaa, että hanke ei aiheuttaisi häiriöitä metsäpeuran vaellusreiteille ja lisääntymisalueille.

Makkaran niityn Natura-alueella on löytynyt useita uhanalaisia kasvilajeja, ja niiden säilymisestä esitetään huoli. Makkaran niitty on poikkeuksellisen arvokas luontokohde, jossa on perinnebiotooppeja, lehtomaista kasvillisuutta ja lähteikköjä, mitkä olisivat jäämässä tuulivoimarakentamisen alle. Näin arvokas luontokohde tulee jättää tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle kokonaan ja suunnitellut voimat tulee alueelta poistaa. Tuulivoima-alueen pohjoispuolelle jää Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-alue, jonka luontoarvot ovat kiistattomat. Mielenpitoisissa pidetään mahdollisena, että Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan vesitalous vaarantuu, jos soiden läheisyydessä kaivellaan perustuksia ja tienpaikkoja, mikä edelleen vaikuttaisi alueen säilymiseen nykyisenkaltaisena.

Vaikutukset vesiin

Hankkeen vaikutuksesta vesistöihin ei tiedetä riittävästi. Erityisesti haluttiin kiinnitettävän huomiota hankealueen kautta kulkevan Raudanjoen suojeiluun, jolla nähtiin olevan merkitystä mm. saukon elinalueena. Lisäksi Raudanjoki laskee edelleen Saanijärveen ja järven tilan säilymisestä oltiin huolissaan. Mielenpitoisissa tuodaan huoli voimalan lavoissa käytetystä pfas-yhdisteistä, joiden pelätään kulkeutuvan alueen vesistöihin.

Maisemavaikutukset

Mielenpitoisissa todettiin, että Elämjärven ympäristöön sijoittuu tällä hetkellä kolme hanketta, Pyhäjärven Hallakallion hanke, Pihtiputaan Uusimo ja Lepäkangas ja näiden hankkeiden maisemavaikutus tulee olemaan merkittävä, mikäli hankkeet toteutuvat. Maisemavaikutusten todettiin olevan

merkittävä erityisesti avoimilla alueilla, kuten peltojen, järvien ja avoimien soiden yhteydessä. Mielenpitoissa esitetään huoli siitä, kuinka varmistetaan, ettei yhdelle kylälle kohdistu hankkeista kohtuutonta haittaa. Kaikkien hankkeiden toteutuminen aiheuttaa kohtuutonta asumishaittaa kyseisellä seudulla.

Mielenpitoissa todetaan, että maisemavaikutukset tulevat olemaan järviolueille huomattavat. Muurasjärven kulttuurimaisemaan, Elämäjärven alueelle ja kulttuurihistorialliseen Pihtiputaan pika-asutusalueeseen tulevat maisemavaikutukset tulevat merkittävät, kuten myös Kortteisen viljelymaisemiin. Kiikkumäen kulttuurimaisemien maisemavaikutuksesta ei ollut havainnekuvaa, mutta vaikutuksen arvioidaan olevan merkittävä.

Maisemavaikutusten lieventämiseen esitettyjä toimia ei pidetä riittävinä. Esimerkiksi lieventämiskeinona ehdotetaan, että metsänomistajat eivät hakkaa metsiään pitääkseen maisemahaitat mahdollisimman pieninä. Tämä ei kuitenkaan voi olla edellytys, koska jokaisella on oikeus hoitaa metsiään haluamallaan tavalla ja se voi olla myös merkittävä tulonlähde.

Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa

Hankkeen yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa todettiin olevan merkittävät. 50 kilometrin säteellä todettiin olevan yli 200 voimalaa, jos kaikki suunnitelmat toteutuvat. Tätä pidettiin kohtuuttomana ihmisten hyvinvoinnille ja terveydelle. Todettiin myös, että Uusimon hankkeen osalta ei ole tehty riittäviä arviointeja yhteisvaikutuksista luontoon ja eläimiin eikä näin ollen ole riittäviä tietoja myöskään hankkeiden vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin. Sähkönsiirron osalta yhteisvaikutusten arvioinnin todettiin puuttuvan kokonaan. Hankkeen metsäluontoa pirstova vaikutus todettiin olevan merkittävä.

6 Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu sekä laatijoiden pätevyys

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Hankkeen tavoitteet ja perustelut on esitetty selkeästi. Hankkeen toteuttamisella pyritään edistämään ilmasto- ja energiastrategisia tavoitteita. Hankkeesta laadittu arviointiselostus on laaja, sitä varten on laadittu useita erilliselivityksiä ja siinä on tarkasteltu hankkeen mahdollisia vaikutuksia eri vaikutuskohteisiin sekä esitetty toimenpiteitä, joilla hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää. Lieventämistoimenpiteiden osalta yhteysviranomaisen huomioi, että ne ovat hyvin yleisellä tasolla kuvailtuja ja suositustyyppisiä, jolloin arvioinnin lähtökohtia tulee tarkastella ilman lieventämistoimenpiteitä. Hyväntoimivainen yhteysviranomaisen pitää sitä, että tarkasteluun on otettu myös maakuntakaava 2040:n tuulivoima-alueen rajausta noudattava vaihtoehto

kahden muun toteuttamisvaihtoehdon rinnalle yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyn mukaisesti.

Arviointiselostus on laadittu pääosin asiantuntevasti ja se täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset siten, että hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset voidaan tunnistaa ja yhteysviranomaisen voi antaa perustellun päätelmän. Arviointiselostus sisältää kuitenkin useita virheellisyyksiä. Mm. YVA-menettelyn aikataulussa todetaan, että yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä annetaan vuoden 2024 loppuun mennessä. Tieto on virheellinen, koska nähtävilläolo päättyi vasta 23.12.2024 ja yhteysviranomaisen lausunto tulee antaa siitä alkaen kahden kuukauden kuluessa. Lisäksi teksteissä on huolimattomuusvirheitä kuten mm. tekstipuutteita, virheellisiä kappale- ja taulukkoviittauksia sekä paikan nimiä ja lähdeluettelosta puuttui tekstissä mainittuja viitteitä. Myös arviointiselostuksen jakaminen kahteen osaan kesken asiakokonaisuuden on hieman erikoinen ratkaisu. Sisällysluettelo molemmissa osakappaleissa olisi myös helpottanut asiaan perehtymistä. Liitteenä olevia karttoja yhteysviranomaisen pitää hyvinä ja ovat tarpeellisia asian havainnollistamiseksi, mutta myös niissä on puutteita esimerkiksi kohdenumeroinnin suhteen. Mm. Raudanjoen puronvarsimetsien sijaintia osoittava numero puuttuu kartalta. Lisäksi numerointi on eri kuin liitteenä olevassa luonto- ja linnustoselvitysraportissa, mikä on hankalaa asian tarkastelun kannalta.

Arviointiselostuksen lopussa on esitetty taulukkomuodossa laadittu vaikutuskohteittainen yhteenveto, missä kuvataan myös vaikutuksen merkittävyys. Taulukko on selkeä ja helposti luettava. YVA-lain mukaisesti tarkastelussa tulee olla erityisesti hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset, jotka olisi ollut hyvä nostaa tulosten johtopäätelmissä selkeästi esille esimerkiksi omana kappaleenaan ja arvioinnin johtopäätelmät aukikirjoitettuna.

Laatijoiden pätevyys

Hankkeesta vastaavalla on ollut monialainen työryhmä laatimassa arviointiselostusta ja sen kokoonpanoa ja asiantuntemusta voidaan pitää pääosin riittävänä. Selostuksen laatimista leimaa kuitenkin osin edellä todettu huolimattomuus. Todetuilla puutteilla ei kuitenkaan ole arvioinnin johtopäätösten osalta niin suurta vaikutusta, ettei perustelua päätelmää voitaisi antaa. Arviointiselostuksen lisäksi yhteysviranomaisella on käytössään Keski-Suomen ELY-keskuksen asiantuntijuus eri osa-alueilta sekä annetut viranomaislausunnot ja mielipiteet.

Arviointiselostuksen riittävyttä ja laatua koskevat yksittäiset huomiot

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot

Arviointiohjelman jälkeen tarkasteltavien vaihtoehtojen määrää on lisätty, joista todellisina vertailtavina vaihtoehtoina yhteysviranomaisen pitää vaihtoehtoja VE1 ja VE2 suhteessa VE3-vaihtoehtoon. Vaihtoehdon VE2 ero vaihtoehdon VE1 kanssa on niin vähäinen paitsi voimaloiden määrän myös voimalasijoittelun osalta, ettei se käytännössä tuo juuri muutosta vaikutusten osalta. Selkeästi ei myöskään käy ilmi, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet vaihtoehtojen VE1 ja VE2 muodostamiseen. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, vaikka vaihtoehdossa VE2 voimalat numero 19-21 on poistettu, ei sillä käytännössä ole merkitystä voimala-alueen pientymiselle, vaan hankealue varaa edelleen maakuntakaava 2040-rajasta huomattavasti suuremman alueen tuulivoimatoiminnalle sijoittuen myös lähemmäs mm. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueetta (SAC/SPA), jolla esiintyy mm. suojeluperusteenakin oleva salassa pidettävä uhanalainen laji ja jonka ydinreviiri alue ulottuu hankealueen läntiselle ”haaralle”. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue (SAC/SPA) on myös metsäpeuran esiintymisaluetta.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä sitä, että selostusvaiheessa tarkasteluun on otettu mukaan myös VE3, jonka rajauksessa on huomioitu Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 mukainen rajaus tuulivoima-alueelle. Tätä tarkastelua puoltavat myös edellä mainitut lajikohtaiset seikat. Käsitteensä yhteysviranomaisen toteaa, että tarkastelussa voimalapaikat on sijoitettu huomattavan hajanaisesti voimala-alueelle. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että 10 voimalan (VE3) vaihtoehdossa olisi tullut huomioida voimaloiden sijoittelussa tarkemmin luontokartoitusten ja selvitysten tulokset. Yhteysviranomaisen tulkinnan mukaan myös uhanalaisen petolinnun ydinreviiri-alue ulottuu suunnitellun tuulivoima-alueen länsiosaa ja osittain päällekkäin nyt esitetyn laajan hankealueen rajauksen kanssa sekä hyvin lähelle voimalanumeroa 7 vaihtoehdossa VE3. Voimalasijoittamisen osalta olisi ollut hyvä huomioida kyseinen asia eikä rajata lajin esiintymisen ydinaluetta liian tarkkaviivaisesti. Yhteysviranomaisen esittääkin, että voimala numero 7 poistetaan kokonaan tai siirretään Raudanjoen itäpuolelle riittävälle etäisyydelle ydinreviiri-alueesta. Lisäksi yhteysviranomaisen esittää, että myös voimala numero 2 (vaihtoehdossa VE3) siirretään Raudanjoen itäpuolelle. Näin voitaisiin luopua Raudanjoen ylityksestä ja alue voitaisiin säilyttää koskemattomana voimala-alueen rakentamisen osalta ja turvata osana alueen monimuotoisuuskeskittymää. Raudanjoelta on myös havaintoja saukosta, joka on luontodirektiivin liitteen IV laji eikä lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja saa hävittää tai heikentää. Voimaloiden siirrolla voimala-alueetta saataisiin rajattua myös kauemmas uhanalaisen petolinnun

27.2.2025

ydinreviirialueelta ja kauemmas Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueesta sekä luopua Raudanjoen ylityksestä.

Hankealueella on myös todettu olevan useita osin pienialaisia, mutta luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisiä arvokohteita. Voimaloiden sijoittamisessa on syytä ottaa huomioon myös nämä kohteet ja sen pohjalta pyrkiä sijoittamaan voimalat vähemmän haittaa aiheuttaville paikoille. Voimalasijoittelussa tulee kiinnittää huomiota hankealueella havaittuihin metson soidinpaikkoihin niin, että etäisyyttä voimaloiden ja soidinalueiden väliin jää vähintään 800 metriä. Lisäksi sijoittamisessa on tarpeen huomioida uhanalaisten kasvien kasvupaikat, joiden hävittäminen ei ole hankkeen toteutuksessa tarkoituksenmukaista. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota myös siihen, että 10 voimalan hankkeessa suurin osa voimaloista tulisi arviointiselostuksessa todetun mukaisesti turvemaalle, joka käytännössä tarkoittaa kyseisen alueen muuttamista pysyvästi tarvittavien murskeiden ja maa-ainesten tuonin vuoksi. Voimaloiden lopullisessa sijoittamisessa myös tähän on syytä kiinnittää huomiota. Makkaran niitty -Natura-alue jää hankealueen sisälle. Vaikka hanke sinällään ei muuttaisi alueen kasvillisuutta, tulisi voimaloiden sijoittamista alueen läheisyyteen välttää alueen ympäristön rauhoittamiseksi.

Sähkönsiirron osalta esitetyt vaihtoehdot koskevat vain Uusimon hanketta. Vaihtoehdot sinänsä ovat asialliset, mutta esitetyt kolme pohjoiseen suuntautuvaa linjaa osuvat kaikki myös joko uhanalaisen lajin ydinreviirille tai sen välittömään läheisyyteen, minkä vuoksi ei voida sulkea pois sitä, ettei merkittävää kielteistä haittaa syntyisi. Lisäksi etenkin läntisin vaihtoehto sivuaa mm. Paanasennevan soidensuojelun täydennysohjelman kohdetta, joka on syytä rauhoittaa rakentamiselta riittävällä etäisyydellä. Vaihtoehto SVE4 puolestaan sivuaa linnustollisesti merkittävää Kortteisen MAALI-aluetta. Lisäksi SVE4 vaihtoehdon osalta olisi kaivannut perusteluja, miksi kyseinen suunta toteutetaan vain vaihtoehdolle VE3. Vaihtoehto SVE4 on kuitenkin arvioitu haitallisilta ympäristövaikutuksiltaan osin jopa muita vaihtoehtoja merkittävämmäksi. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan olisi kannatettavaa tutkia myös vaihtoehdon VE3 osalta mahdollisuuksia liittyä yhteiseen voimajohtoon hankealueen pohjoispuolelle. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan sähkönsiirron osalta on vielä tarvetta etsiä vaihtoehtoja, joilla edellä todettuja vaikutuksia saadaan vähintäänkin lievennettyä.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuurihistoriallisesti ja arkeologisesti arvokkaisiin kohteisiin

Maisemaselvitys on laadittu erillisselvityksenä ja se löytyy YVA-ohjelman liitteistä. Maisemaselvityksessä on esitetty alueen ominaispiirteet ja arvot, mutta se on laadittu hankealueen lähtökohdista. Selvityksestä mm. puuttuu sähkönsiirron eri vaihtoehdot (kartta), joita niitäkin tulisi kuitenkin tarkastella vaikutusten arvioissa maisemaselvityksen pohjalta. Lisäksi

maisemaselvityksen puutteeksi voi katsoa, ettei siinä juuri ole käsitelty luonnonmaiseman arvokohteita; hankealueen lähelle sijoittuu esimerkiksi Suurisuo - Sepänsuo - Paanasenneva - Teerineva Natura-alue, jonka avonaisille suoalueille tuulivoimaloilla on todennäköisesti maisemaa muuttavaa vaikutusta.

YVA-selostuksen mukaan vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0–7 kilometriä) ja välialuetta (7–14 kilometriä). Lähialueeseen sisältyy voimaloiden dominanssivyöhykettä (noin 10 x voimaloiden napakorkeus), jonka alueella voimat näkyessään dominoivat maisemaa. Kaukoaluetta (14–25 kilometriä) tarkastellaan YVA-selostuksen mukaan hieman yleispiirteisemmällä tasolla ja teoreettisen maksiminäkyvyysalueen (25–30 kilometriä) osalta tehdään yleispiirteinen tarkastelu. Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -päivitetyssä ohjeessa (YM 2024) on annettu suositukset nykyisten teollisen mittaluokan tuulivoimaloiden tarkasteltavista etäisyysvyöhykkeistä. Lähi- ja välialueen (ulomman vaikutusalueen) raja kokonaiskorkeudeltaan 300 m korkeilla tuulivoimaloilla sijoittuu n. 8 km kohdalle ja välialueen (ulomman vaikutusalueen) ja kaukoalueen raja n. 20 km kohdalle. Nämä suositukset YVA-selostuksessa esitettyä laajemmista etäisyysvyöhykkeistä olisi ollut tarpeen ottaa huomioon maisemavaikutusten arvioinnissa.

Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten herkkyysskriteerit on laadittu etäisyyksien mukaan. Arviointikriteeriksi olisi kuitenkin tullut ottaa kohteen herkkyyks muutokseen etäisyydestä riippumatta. Näkymien muuttumisen merkitystä tulisi suhteuttaa alueen luonteeseen, ominaispiirteisiin ja arvoihin sekä maisematilaan ja sen suuntautumiseen kokonaisuutena. On totta, että myös etäisyys vaikuttaa tuulivoimaloiden visuaalisten vaikutusten merkittävyyteen ja muiden näkymäsektorilla olevien maisemaelementtien määrään. Visuaalisten vaikutusten merkittävyyttä eri etäisyyksiltä on tutkittu eri yhteyksissä, mutta suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa sovellettavia yleispäteviä etäisyysarvoja ei voi määritellä täysin kattavasti tai perustellusti (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, YM 2024).

Havainnekuvia ei ole otettu Makkaran niityn perinnemaisemalta, joka kuitenkin on maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi ja Natura 2000 -kohde. YVA-prosessin edetessä on lisätty VE3, joka vastaa paremmin Keski-Suomen maakuntakaava 2040 (MAKA 2040) rajausta. Tässäkin vaihtoehdossa Makkaran niitty jää kuitenkin edelleen tuulivoimaloiden keskelle. Havainnekuvat olisivat auttaneet hahmottamaan maisemavaikutusta, joka todennäköisesti näin lyhyellä etäisyydellä on erittäin suuri ja vaikuttaa itse maisemarakenteeseenkin. YVA-selostuksessa kohteen herkkyyks on kuitenkin arvioitu vain vähäiseksi ja muutoksen suuruuskin (voimakkuus) vain suureksi ja edelleen vaikutus vain kohtalaiseksi.

Selostukseen olisi tullut kirjata ne toimenpiteet, joilla voidaan taata, ettei arkeologiselle kulttuuriperinnölle aiheudu hankkeesta haittaa ja kuinka maakuntakaava 2040:een annetut määräykset tulee huomioon otetuiksi. Vaikutusarvioinnissa ei ole laadittu yhteisvaikutusten arviointia muiden hankkeiden kanssa ja arviointi myös arkeologian osalta välittömistä ja suorista lähi-
vyöhykevaikutuksista ja pidemmän välimatkan epäsuorista vaikutuksista puuttuu.

Luontovaikutusten arviointi

Hankkeen keskeisimmät vaikutusmekanismit ja -kohteet on tunnistettu paikallisella tasolla pääasiassa hyvin. Luontoselvitykset on ulotettu hankealueen lisäksi myös sähkönsiirtoreittien varsille, vaikkakin linnustonselvitys on keskittynyt vain hankealueelle. Näin ollen sähkönsiirron vaikutuksista linnustoon jää jonkin verran epävarmuutta.

Hankkeen luontovaikutuksissa korostuvat erityisesti linnustovaikutukset niin rakentamisen kuin tuotannon ajalla. Hankealueella ja sen läheisyydessä esiintyy useita uhanalaisia lintulajeja, joista erityisen huomionarvoisia ovat petolinnut kuten mehiläishaukka (erittäin uhanalainen, EN), huuhkaja (EN) ja uhanalainen salassa pidettävä petolintu.

Uhanalaiseen lajiin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu erillisessä, vain viranomaiskäyttöön tarkoitettussa liitteessä. Laji kuuluu Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueen (SAC/SPA, FI0900058) suojeluprusteisiin ja alueesta on laadittu Natura-arviointi, josta Keski-Suomen ELY-keskus ja Metsähallitus ovat lausuneet erikseen. Uhanalaiseen suojeluprustelajiin kohdistuu merkittäviä haittavaikutuksia hankkeen vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Näiden lisäksi sähkönsiirtovaihtoehdot SVE1, SVE2 ja SVE3 leikkaavat lajin kannalta kriittisiä alueita. Elinympäristöä pirstovan vaikutuksen lisäksi sähkönsiirtoon liittyy myös törmäysriski voimajohtoihin ja ukkosjohtimiin. Toisaalta tarkastelussa on osin sivuutettu voimaloiden aiheuttama elinympäristönmenetys. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että tarkastelussa tulee huomioida hankkeen aiheuttama kokonaisriski ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat yhteisvaikutukset. Vaihtoehto VE3 näyttäytyy kyseisen lajin kannalta edullisimpana, vaikka laadittuihin selvityksiin liittyy joitakin epävarmuuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee laatia täydentävät selvitykset, joissa tulokset mm. voimalapaikkakohtaisista vaikutuksista on raportoitu läpinäkyvästi ja joissa on huomioitu törmäysriskin ohella myös elinympäristönmenetys sekä kokonaisvaikutus sähkönsiirron kanssa.

Muihin suojelullisesti arvokkaisiin lintulajeihin tuulivoimasta kohdistuva vaikutus on arvioitu kohtalaiseksi kaikissa hankevaihtoehdoissa. Alueella esiintyvien petolintujen osalta arviointiin jää kuitenkin jonkin verran epävarmuutta, sillä todennäköisiä pesäpaikkoja ei ole pystytty tunnistamaan muun muassa huuhkajan tai mehiläishaukan osalta. Selostuksessa on tunnistettu Luonnonvarakeskuksen julkaisema koostejulkaisu (Tolvanen ym. 2023),

27.2.2025

jossa pöllöjen arvioitiin olevan herkkiä tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle ja väistävän voimaloita jopa 5 km päähän. Huuhkajasta tehtiin hankealueen läheisyydestä näköhavainto, minkä lisäksi selvityksessä tunnistettiin helmi-pöllön, viirupöllön ja varpuspöllön reviirit. Huuhkajaan ja haukkoihin kohdistuvien vaikutusten tarkempi arviointi edellyttäisi pesäpaikkojen tunnistamista maastossa. Esimerkiksi mehiläishaukan lentotyyli altistaa lajin riskille törmätä voimaloihin. Näin ollen arviointiin jää epävarmuutta petolintujen osalta.

Ympäristöhallinnolla olevien tietojen perusteella kanahaukka on pesinyt hankealueella useana vuonna ja myös hiirihaukan tiedetään pesineen siellä aiemmin. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee selvittää ja ottaa huomioon mahdolliset petolintujen pesäpuut erityisesti sellaisten alueiden läheisyydessä, josta on määrä poistaa puustoa. Pesäpaikkauskollisten lajien, kuten kanahaukan, kohdalla tulee huolehtia riittävien suojavyöhykkeiden säästämisestä pesäpuiden ympärille, jotta pesän ekologinen toiminnallisuus säilyy. Tarkempaa ohjeistusta antaa paikallinen ELY-keskus.

Linnustoselvityksiä ei ole laadittu erikseen sähkönsiirtoreittien varrelta, mikä tuo epävarmuutta vaikutusten arviointiin. Sähkönsiirtovaihtoehdot SVE1-3 kulkevat uhanalaiselle petolinnulle kriittisten alueiden poikki tai niitä hipoen. Näin ollen SVE4 näyttäytyy kyseiselle lajille edullisimpana vaihtoehtona. SVE4 ohittaa kuitenkin Kortteisen maakunnallisesti tärkeän lintualueen. Kortteisen peltoaukea on tärkeä muuttolintujen levähdysalue etenkin keväisin, minkä lisäksi alueella pesii peltolintuja. Myös Kortteisen lounaispuolella sijaitseva Oriräme tunnetaan merkittävänä lintujen levähdysalueena. Sähkönsiirtoreitti SVE4 kulkee kyseisten peltoalueiden välistä. Sähkönsiirtoreitin aiheuttama törmäysriski on tunnistettu selostuksessa ja muuttolinnustolle aiheutuva haittavaikutus on arvioitu kohtalaiseksi.

Sähkönsiirtoreitin SVE4 varrella tai sen välittömässä läheisyydessä on useampi lainsäädännöllä turvattu pienvesikohde ja kaksi valtiolle suojelutarkoituksiin hankittua kiinteistöä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä ehkäisemään ja lieventämään myös sähkönsiirron aiheuttamia vaikutuksia. Suositeltavaa olisi tarkastella toista, linnustolle arvokkaat alueet paremmin huomioivaa vaihtoehtoa.

Hankealueelta on tunnistettu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun valko-lehdokin esiintymä. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että rauhoitettujen kasvilajien vahingoittamista on vältettävä, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Direktiivilajit metsäpeura ja saukko

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueelta on pantaseuranta-aineistojen avulla tunnistettu metsäpeuran kesäisiä laidunalueita. Metsäpeura kuuluu Natura-alueen luontotyypeille ominaiseen lajistoon ja alueen suojeluperusteita on määrä esittää tarkennettavan lajin osalta.

Uusimon tuulivoima-alue sijaitsee sivussa metsäpeuran syksyisiltä vaellusreiteiltä. Tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan ei tehty tutkimusta Suomen oloissa, mutta lähilajeilla tehtyjen tutkimusten valossa Luonnonvarakeskus on esittänyt n. 5 km häiriövyöhykkeen jättämistä metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden ja tuulivoiman väliin. Hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 tämä häiriövyöhyke kattaisi lähes koko Natura-alueen, vaihtoehdossa VE3 häiriövyöhyke kattaisi Natura-alueesta noin puolet. Vaihtoehdossa VE3 esitetty sähkösiirtoreitti (SVE4) on esitetty kulkemaan pois päin metsäpeuralle keskeisistä alueista. Näin ollen vaihtoehto VE3 näyttäytyy metsäpeuran kannalta edullisimpana.

Yhteysviranomaisen haluaa muistuttaa Natura-verkoston kuuluvien laajojen ja erämaisten suo- ja metsäalueiden merkityksestä Suomenselän metsäpeurapopulaatiolle. Metsäpeura voidaan lukea näiden Natura-alueiden tyyppilajistoon. Alueen metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää huolellisesti ja ne tulee ottaa asianmukaisesti huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hankealueen halki kulkevan Raudanjoen on todettu kuuluvan saukon elinpiiriin. Hankkeen yhteydessä laadituissa selvityksissä ei ole kuitenkaan tehty havaintoja saukosta. Yleisöhavaintoja saukosta kuitenkin on. Mahdollisissa vesistöilytyksissä tulee varmistaa, ettei toimenpiteillä hävitetä tai heikennetä saukon lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Lisäksi tulee ottaa huomioon saukon ja muiden vesieliöiden kulkuyhteyksien säilyminen siltasuunnittelussa.

Muita huomioita

Selostuksen mukaan hankkeesta on tehty kuljetusten esiselvitys satamasta hankealueelle. Sen pohjalta on arvioitu, että kuljetukset olisivat toteutettavissa hankealueelle seututieltä 760 (Reisjärventie). Kuitenkin selostuksessa hankkeen kuljetusreitistönä on esitetty edelleen myös suora yhteys valtatieltä 4. Keski-Suomen ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on lausunut YVA-ohjelmasta, että kulkuyhteydet tuulivoimaloille tulee suunnitella ensisijaisesti muualta kuin valtatie 4 yksityistieliittymistä, jotta vaikutukset valtatie liikenteen turvallisuuteen ja sujuvuuteen voidaan rakennusaikana minimoida. Hankkeen rakentamisen kestoksi on selostuksessa arvioitu noin 2 vuotta ja kuljetusten kokonaismääräksi 7000–15 000 raskaan liikenteen kuljetusta riippuen hankevaihtoehdosta. Yksitystieliittymä valtatiellä 100 km/h nopeusrajoitusalueella ei sellaisenaan voi palvella em. kuvattuja kuljetusmääriä. Kuljetusten ohjaamista suoraan valtatie yksityistieliittymästä hankealueelle seututien sijaan ei ole selostuksessa perusteltu. ELY-keskus edellyttää, että vaihtoehtoinen reitti suoraan valtatieltä poistetaan vaihtoehdoista, koska kuljetusten esiselvityksen mukaan yhteys on toteutettavissa valtatieltä seututielle 760 ja siitä edelleen hankealueelle. Selostuksessa tai jatkosuunnitteluvaiheissa tulee myös kuvata mitä

kielteisiä vaikutuksia kuljetusreittiin valtatie 4 kautta liittyy ja miksi kuljetukset tulee näin ollen johtaa seututien kautta. Muutoin YVA-selostuksessa liikennteellisten vaikutusten arviointi on toteutettu riittävällä tavalla.

Hankkeessa on myös mainittu, että alustavan suunnitelman mukaan tarvittavat maa-ainekset pyritään hankkimaan hankealueen läheisyydestä. Yksi potentiaalinen kohde olisi Isokankaan alue. Mikäli alueelle avataan uusi kivenlouhinta- ja maa-ainesten ottoalue nimenomaan Uusimon tuulivoimahanketta varten, voidaan se tulkita hankkeen liitännäishankkeeksi ja siten YVA-lain mukaista menettelyä vaativaksi hankkeeksi kokoluokasta huolimatta.

7 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Uusimon tuulivoima -hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Laaditun ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella on arvioinnin johtopäätöksinä todettu, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin, aluetalouteen ja viihtyvyyteen, metsästykseseen ja virkistyskäyttöön, maiseman ja luonnon arvokohteisiin, linnustoon, melun ja varjon muodostumiseen ja rakennuspaikkojen ja lähiympäristön luontoon.

Edellä todetut vaikutukset ovat hyvin tyypillisiä tuulivoimahankkeille. Yhteysviranomaisen yhtyy pääosin arviointiselostuksessa esitettyyn kokonaisarviointiin vaikutusten merkittävydestä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä alueen eläimistöön ja luonnonympäristöön. Hankkeen vaikutus voidaan arvioida merkittäväksi ja erityisesti tuulivoima-alueen vaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta suureksi kielteiseksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen merkittävät kielteiset vaikutukset kokonaisuutena arvioiden ovat muutokset ympäristössä, kuten luonnonympäristössä ja maisemassa, jotka edelleen heijastuvat vahvasti myös muutoksena ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä alueen ominaispiirteiden muutokseen hankkeen vaikutusalueella ja tiettyjen laajaa reviiriä käyttävien lajien elinoloihin. Suunniteltu tuulivoima-alue on nykytilassaan luonnontilanomainen, asumaton ja pääosin metsätalouskäytössä oleva rauhallinen alue, joka on mahdollistanut myös rauhallista elinympäristöä suosivien lajien esiintymisen alueella. Eri-tyisesti tuulivoima-alue ja sen lähialue tulee muuttumaan luonteeltaan ja ominaisuuksiltaan energiantuotantoalueeksi ja nykytilaan nähden hyvin toisentyyppiseksi alueeksi, jolloin lähtökohtaisesti hankkeen tuomaa muutosta alueelle voidaan pitää merkittävänä ja pääsääntöisesti kielteisenä. Suunniteltu voimala-alue muuttaa myös alueen ääni- ja valomaailmaa ja tulee

27.2.2025

vaikuttamaan hankkeen vaikutusalueella asuvien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ja alueella liikkuvien ihmisten luontokokemukseen ja virkistyskäyttöön alueella sekä rauhallista elinympäristöä vaativien lajien esiintymiseen alueella kielteisesti. Yhteysviranomaisen arvioi, että hankkeen merkittävien kielteisten vaikutusten raja ylittyy vaihtoehtojen VE1 ja VE2 osalta. Vaihtoehdon VE3 osalta vaikutukset voidaan arvioida lievemmiksi kuin vaihtoehtojen VE1 ja VE2, mutta vaihtoehdon VE3 voimalasijoittelua tulee tarkentaa. Vaihtoehdon VE3:n osalta tulee vielä tarkastella voimaloiden sijoittamista siten, että niitä ei sijoitu uhanalaisen petolinnun ydinreivirille tai sen välittömään läheisyyteen, voimalat sijoittuvat riittäväälle etäisyydelle metsäpeuran esiintymisalueesta ja että mahdollisia rakentamisen aikaisia kuormitusvaikutuksia ei kohdistu Raudanjokeen, jonka herkkyys kuormitukselle on nykytilassa suuri ja että maisemavaikutuksia voitaisiin lieventää. Yhteysviranomaisen esittääkin voimaloiden 2 ja 7 siirtämistä Raudanjoen itäpuolelle vaikutusten lieventämiseksi mainituilta osin.

Sähkönsiirron osalta on esitetty neljä vaihtoehtoista reittiä, joista kolme siirtoreittiä (SVE1-SVE3) on suunniteltu pohjoisen suuntaan usean tuulivoimahankkeen yhteiseen linjaan liitettäväksi ja yksi kaakko-etelän -suuntaan (SVE4), mikäli pienin hankekoko (10 voimalaa) toteutuu. Yksikään vaihtoehtoista ei ole yhteysviranomaisen käsityksen mukaan vaikutuksiltaan vähäinen. Pohjoiseen suuntautuvat linjavaihtoehdot sijoittuvat uhanalaisen petolinnun ydinreivirille tai sen välittömään läheisyyteen. Lisäksi pohjoiseen menevä läntisin linjaus kulkee lähellä Paanasennevan soidensuojelun täydennysohjelman kohdetta ja sivuaa metsäpeuran elinaluetta. Etelään suuntautuva vaihtoehto SVE4 puolestaan menee aivan linnustollisesti merkittävän Kortteisen MAALI-alueen vierestä. Myös Kortteisen lounaispuolella sijaitsevan Orirämeen tiedetään olevan tärkeä lintujen levähdysalue. Sähkönsiirtoreitti SVE4 kulkee näiden alueiden välistä. Kyseiselle suunnitellulle sähkönsiirron linjaukselle osuus myös useita pienvesikohteita. Yhteysviranomaisen esittää, että myös vaihtoehdolle VE3 tutkitaan mahdollisuutta liittyä eri hankkeiden yhteiseen voimajohtoon. Vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon edellä todetut luontoarvoiltaan arvotetut kohteet.

Uusimon hankkeen vaikutukset korostuvat myös yhteisvaikutuksina muiden vaikutusalueelle suunniteltujen hankkeiden kanssa. Erityisesti korostuvat maisemavaikutukset ja niiden ympäristöä voimakkaasti muuttava vaikutus, joka korostuu etenkin avoimilla alueilla, kuten peltoaukeilla ja järvillä. Mikäli kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat, tulee Elämjärven alueelle näkymään voimaloita liki joka ilmansuunnasta ja se vaikuttaa hyvin voimakkaasti alueen maisemaan ja sen luonteen muuttumiseen. Näkymäanalyysin mukaan myös vaihtoehdolla VE3 voimaloita voi näkyä vähintäänkin reilut 100 katselusuunnan mukaan. Voimalanäkymiä tulee runsaasti myös Saanijärven, Alvajärven ja Muurasjärven alueille ja käytännössä jokaiselta ilman-suunnalta. Useat voimala-alueet muuttavat alueen luonteen rauhattomaksi

katselusuunnasta riippuen. Pihtiputaan pika-asutusmaisemien valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille yhteisvaikutukset tulevat olemaan merkittävän kielteiset, kuten myös Pyhäjärven kulttuurimaisemaan, jonka eteläiselle ranta-alueelle muodostuu yhtenäinen tuulivoimaloiden rintama, mikäli suunnitellut hankkeet toteutuvat. Arviointiselostuksessa maisemavaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi, mutta ottaen huomioon yhteisvaikutusten suuruus ja laajuus sekä tiettyjen arvokohteiden herkkyys, voidaan vaikutus arvioida suureksi kielteiseksi. Hankkeiden mahdollisella toteuttamisella tulee olemaan myös merkittäviä vaikutuksia laajemminkin alueiden käyttöön ja suunnitteluun.

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset (Uusimo, Hallakallio, Moskuankangas) korostuvat myös viheralueiden ja -käytävien ja ekologisten yhteyksien muutoksena ja vähintäänkin hankkeet supistavat näitä yhteyksiä. Mikäli hankkeet toteutuvat nyt esitetyllä tavalla, tulee Uusimon länsipuolella oleva Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue (SAC/SPA) ja Paanasennevan soidensuojelun täydennysalue jäämään todennäköisesti melko itsenäiseksi alueeksi, mikä voi vaikuttaa mm. alueella liikkuvan metsäpeuran esiintymiseen alueella. Tässä merkittävintä on Hallakallion ja Moskuankankaan tuulivoimahankkeiden mahdollinen toteutuminen. Nämä hankealueet ovat lähimmillään toisistaan noin parin kilometrin etäisyydellä ja saattavat aiheuttaa esteen metsäpeuran kulkemiselle etelään Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan alueelle.

Melumallinnuksella on todettu, ettei läheisen Hallakallion suunnitellun tuulivoima-alueen kanssa muodostu yhteisvaikutuksia. Mallinnuksella kuitenkin muodostuu yhtenäinen 35 dB:n alue Uusimon ja Hallakallion hankealueiden kanssa ja niiden väliin jää asutusta. Vaikka asutukseen ei mallinnuksen mukaan kohdistu valtioneuvoston asetuksen mukaisen raja-arvon ylityksiä, pyytää yhteysviranomainen kuitenkin huomioimaan voimala-alueiden väliin jäävän asutuksen ja hakemaan ratkaisua, millä yhtenäisen vyöhykkeen syntyminen voitaisiin välttää. Melu ovat yksi keskeisimmistä ihmisille haittaa aiheuttavista ja elinympäristöä häiritsevistä vaikutuksista tuulivoimahankkeissa. Varmuudella ei voida esittää, ettei meluhaittaa syntyisi myös arvioidun 40 dB:n rajan ulkopuolella.

Yhteisvaikutuksissa ei ole tunnistettu mahdollisia vesistövaikutuksia. Mikäli eri hankkeiden vaikutukset kohdistuvat samaan vesistöalueeseen, voivat vaikutukset olla merkittävät. Uusimon hanke sijoittuu valuma-alueelle, millä järvien ja pienten jokien herkkyys on jo lähtökohtaisesti tilan heikentymiselle suuri, kun otetaan huomioon vesimuodostumien nykyinen tila ja kohteiden ominaispiirteet. Vesiensuojeluun on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Ilmastovaikutukset on arvioitu suureksi positiiviseksi ja hankkeen vaikutukset elinkeinotoimintaan kohtalaiseksi positiivisiksi. Ilmastovaikutusten suuriin positiivisiin vaikutuksiin yhteysviranomainen suhtautuu varauksella, koska jo pelkästään hankkeen kokonaisvaikutuksiin tulee huomattavia

päästöjä mm. materiaalihankinnoista ja suurista kuljetusmääristä rakennusvaiheessa ja toisaalta myös mahdollisista arviointiselostuksessakin mainituista uusista maa-ainesten ottoalueiden avaamisista. Ilmastovaikutusten laskentaan ja arviointiin sekä johtopäätösten tekemiseen sisältyy myös useita epävarmuustekijöitä.

Vaikutukset elinkeinoihin on arvioitu kohtalaisen positiivisiksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myönteiset vaikutukset ovat pitkällä aikajaksolla vähäisemmät kuin on esitetty. Rakentamisaikaiset vaikutukset voivatkin olla kohtalaisen positiiviset, jos aidosti hyödynnetään paikallisia toimijoita. Pitkällä ajalla yhteysviranomaisen kuitenkin arvioi vaikutukset vähäisiksi. Käytännössä kuten arviointiselostuksessakin on kuvattu, alueella käydään lähinnä voimaloiden huoltotöissä, joka edellyttää erityistä osaamista tai voimala-alueen tiestön kunnossapitoa.

Perustelut

Alueen maankäyttö ja suhde Keski-Suomen maakuntakaava 2040 tuulivoima-alue -rajaukseen

Yhden voimalan rakentamiseen tarvittavan pinta-alan on arvioitu olevan noin 1,5–2 ha/voimala, joka tarkoittaisi noin 2 prosentin osuutta koko voimala-alueesta ilman, että mukana on muun infran rakentamiseen, kuten tiet (VE1:ssä uutta tietä tarvitaan noin 14 km) ja voimalinjat (enimmillään reilu 13 km), tarvittava pinta-ala. Kun mukaan otetaan myös tiet ja sähköasemat on prosenttiosuus kaikkiaan 3,7 %:a maksimi tuulivoimalamäärän mukaan. Käytännössä alueesta tulee teollisen energiantuotannon alue, jolla on vaikutuksia ympäristönsä enemmän kuin mainitun 3,7 %:n verran. Muutos näkyy paitsi maisemassa ja lähiluonnossa, se muuttaa myös alueen ääni- ja valomaailmaa sekä alueen luonnetta ja vaikuttaa edelleen erityisesti vaikutusalueella asuvien ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä alueella liikkuvien ihmisten luontokokemukseen ja virkistyskäyttöön alueella sekä rauhallista elinympäristöä vaativien lajien esiintymiseen alueella. Nykytilassa äänimaailma alueella on varsin hiljainen ja muutos tulee olemaan merkittävä. Raudanjoki, Isomäki, Isokangas -aluekokonaisuus on luokiteltu vuonna 2013 yhdeksi Keski-Suomen hiljaiseksi alueeksi (pinta-ala 3 232 ha). Alueen merkittävyyttä lisää myös Suurisuo-Septänsuo-Paanasennevan-Teerinevan Natura-alueen sijoittuminen alueen läheisyyteen ja Makkaran niityn Natura-alueen sijoittuminen hankealueen sisälle. Osin hankealueella tai sen läheisyyteen sijoittuvat myös valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodotumat, Teerinevan kumpumoreeni ja heti sen eteläpuolella Liperinkankaiden kumpumoreeni.

Hankealue on laajimmillaan maakuntakaava 2040:een osoitettua Uusimon aluerajausta huomattavasti suurempi. Maakuntakaavassa 2040 kaava-alueen raja on 13 km², kun se arviointiselostuksessa on 28,6 km² eli reilu

puolet suurempi kuin maakuntakaavassa on esitetty. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 tv-merkinnän rajauksessa on huomioitu vaikutukset Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva (FI0900058) Natura-alueeseen ja vaikutusten lieventäminen arvokkaalle maisema-alueelle, Pihtiputaan pika-asutusalueelle (Kortteinen). Uusimon tv-merkintään liittyy myös yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavia aluekohtaista suunnittelua tarkentavia määräyksiä. Suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa tulee varmistaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja maakunnallisesti arvokkaan perinnemaiseman arvojen säilyminen. Nämä määräykset tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa. Sähkönsiirron yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys.

Kaava-alueen rajaus voi poiketa maakuntakaava 2040 rajauksesta, mutta se edellyttää, että laaditut selvitykset osoittavat vaikutukset sellaisiksi, ettei merkittävää haittaa aiheudu ja kaavassa esille tuotujen arvojen säilyminen voidaan turvata kaavamääräykset huomioon ottaen. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, ettei kyseisen laajimman, 21:n voimalan rajausta tai vaihtoehtojen VE1 ja VE2 voimalasijoittelun eroa ole perusteltu lainkaan eikä laadittuihin selvityksiin tukeutuen. Vaikutusarvioinnin tuloksetkaan eivät juuri poikkea toisistaan näiden kahden vaihtoehdon osalta. Yhteysviranomaisen toteaa, että nyt laaditut selvitykset ennemminkin tukevat aiemmin laadittuja maakuntakaavan 2040 valmistelussa tehtyjä selvityksiä ja niiden johtopäätelmiä erityisesti uhanalaisen petolinnun ja metsäpeuran osalta. Alueen laajentamiselle ei myöskään ole maisemavaikutusten kautta perusteita, eikä nykyinen asutus puolestaan mahdollista alueen laajentumista itä-etelä -suuntaan. Näin ollen yhteysviranomaisen ei näe perusteita maakuntakaava 2040:ssä esitetyn rajauksen laajentamiselle.

Yhteysviranomaisen esittää, että vaihtoehdon VE3 -hankekokonaisuutta tarkastellaan vielä uudemman kerran erityisesti voimaloiden sijainnin osalta. Aiemmin tässä perustellussa päätelmässä kappaleessa 6 yhteysviranomaisen on esittänyt vaihtoehdossa VE3 voimaloiden 7 ja 2 joko poistamista tai siirtämistä Raudanjoen itäpuolelle. Näin saataisiin paremmin turvattua uhanalaisen lajin ydinreviirin säilyminen ja Raudanjoen ympäristön säilyminen. Pienemmällä vaihtoehdolla VE3 saataisiin myös maisemallisia vaikutuksia lievennettyä ja kokonaisuutena tulisi myös huomioon otetuksi Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040 olevat alueen suunnittelua koskevat määräykset sekä huomioitua Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva (FI0900058) Natura-alueen läheisyys.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikka maakuntakaava 2040 ei ole vielä lainvoimainen, on se kuitenkin syytä ottaa huomioon tuulivoiman

27.2.2025

sijoittamista ohjaavana kaavana. Hankkeessa on siten syytä varmistaa, että maakuntakaavaan esitetty määräykset ja tavoitteet toteutuvat. Erityisesti maakuntakaavaselostuksessa oleva kohdekortin suunnittelumääräys, missä todetaan, että *yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys ja varmistettava, ettei tuulivoimarakentamisesta aiheudu merkittävää haitallista vaikutusta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille.* Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota siihen, ettei arvioinnin yhteydessä ole tarkasteltu erityisesti sitä, voidaanko hankkeen toteuttamisesta huolimatta turvata valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden nykyinen tila tai toteuttaako hanke ylipäätänsä kyseisen kohdan määräystä. Tämä olisi syytä ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Yhteysviranomainen ei siten näe perusteita tuulivoimala-alueen laajentamiselle suuremmaksi kuin mitä maakuntakaava 2040 on rajattu. Selvityksissä ja arvioinnin johtopäätöksissä ei ole osoitettu, että voimala-alueen laajentaminen olisi mahdollinen ilman, että se ei aiheuttaisi merkittävää haittaa. Jo 10 voimalan hanke aiheuttaa merkittävän muutoksen alueen luonteessa ja maisemassa, missä erityisesti korostuu myös yhteisvaikutukset muiden mahdollisten tuulivoimahankkeiden kanssa.

Sähkönsiirron osalta yhteysviranomainen toteaa, että lyhyemmillä sähkönsiirron vaihtoehdoilla on arvion mukaan pienemmät kielteiset vaikutukset kuin Pihtiputaan keskustan suuntaan kulkevalla siirtolinjalla. Yhteysviranomainen näkee tarpeellisena vielä selvittää mahdollisuuksia liittyä muiden hankkeiden yhteiseen voimajohtoon myös hankevaihtoehdon VE3 osalta, mutta ottaen huomioon sähkönsiirtolinjan sijoittamisessa oleva reunaehdot mm. uhanalaisen lajin ydinreviirin osalta.

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

YVA-selostuksen mukaan vaikutukset lähialueelle sijoittuviin kulttuuriympäristöihin kohdistuvat Pihtiputaan pika-asutuksen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä viiteen maakunnallisesti arvokkaaseen rakennetun ympäristön kohteeseen pihapiireineen. Pihtiputaan pika-asutusmaisemien osa-alueista Kortteisen kylän pellot sijaitsevat kahden kilometrin päässä lähimmistä voimaloista ja vaikutukset arvioidaan suuriksi etäisyyden, katselusuuntien sekä alueelle tyypillisten pitkien, viljelymaiseman yli jatkuvien näkymien vuoksi. Selostuksen ristiintaulukossa kyseisessä kohdassa on virheellisesti esitetty vaikutus vain kohtalaiseksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutus valtakunnallisesti arvokkaalle

Pihtiputaan pika-asutusmaisemille on suuri toisin kuin vaikutusarvioinnissa on esitetty.

Yhteisvaikutusten osalta YVA-selostuksessa on mainittu hankealueen itäpuolella noin 3–7 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat kolme hanketta, Moskuankangas (26 voimalaa), Hallakallio (28 voimalaa) ja Leppäkangas (30 voimalaa), joiden yhteisvaikutukset ovat YVA-selostuksessa arvioitu olevan erittäin merkittäviä Uusimon hankkeen kanssa erityisesti Elämjärven, Saanijärven ja Muurasjärven alueella. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan myös Leppämäen hankealueella on todennäköisesti yhteisvaikutusta edellä mainittujen lisäksi kohdistuen Pihtiputaan pika-asutuksen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. YVA-selostuksessa Pihtiputaan pika-asutusmaisemien valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille yhteisvaikutukset on arvioitu olevan merkittäviä, mutta hieman lievempiä kuin järvenselille ja ranta-alueille. Maisema-alueen luonne muuttuu YVA-selostuksen arvion mukaan merkittävästi, sillä erityisesti Kortteisen alueen peltoaukeille voi näkyä yhteisvaikutuksena lähes sata voimalaa. Pienipiirteisessä maisemassa lähimpänä olevat voimalat ovat hallitsevia elementtejä maisemassa. Kortteisessa ja Liitonjoella lähimmät voimalat sijoittuvat kahden kilometrin etäisyydelle ja yhteisvaikutuksena hankkeet muodostava yhtenäisen tuulivoimaloiden rintaman peltomaiseman pitkille näkymäakseleille.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan olisi arvioinnin tullut ottaa kantaa siihen, voiko maiseman sietokyky joillain alueilla, erityisesti tarkastelukohteena VAMA-alueet (valtakunnalliset arvokkaat maisema-alueet), mahdollisesti ylittyä ja toisaalta, voivatko tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutukset vaikuttaa VAMA-alueiden arvottamisperusteisiin, niin että VAMA-arvot voivat olla uhattuina. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan erityisesti yhteisvaikutusten osalta tämä näyttää ilmeiseltä. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että maisemahaitan yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös sosiaaliset vaikutukset, kuten ihmisten asumisen viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät, mitkä tämän hankkeen osalta ovat ilmeiset ja merkittävän kielteiset sekä loma-asutuksen että pysyvän asutuksen kohdalla myös vaihtoehdon VE3 osalta. Näin ollen tältäkin osin ei ole perusteita voimala-alueen laajentamiselle suuremmaksi kuin maakuntakaava 2040 on osoitettu. Koska yhteisvaikutukset voidaan todeta merkittävän kielteisiksi, olisi jo selostusvaiheessa ollut hyvä tarkastella myös eri voimalakorkeuksien ja voimalasijoittamisen vaikutusta maisemaan. On erittäin toivottavaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tarkastellaan myös matalampien voimaloiden ja myös voimalamäärän ja sijoittumisen vaikutusta maisemaan ja siten hakea maisemavaikutusta lieventävää vaikutusta.

Hankkeen melu- ja välkevaikutukset

Hankevaihtoehtojen 1 (VE1) ja 2 (VE2) ja 3 (VE3) melumallinnuksen tulosten mukaan melutaso 40 dB(A) ei ylitä lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla. Hankealueen sisälle jää kaksi loma-asuntoa, joiden käyttötarkoitus YVA-selostuksen mukaan on muuttumassa statukselle ”Muu käyttötarkoitus”. Suurin melutason arvo melumallinnuksen mukaan on loma-asunnolla A, VE1 38,4 dB(A) ja VE2 36,9 dB(A) sekä VE3 36,1 dB(A). Uusimon tuulivoimahankkeen aiheuttama matalataajuinen melu ei hankevaihtoehdoissa (myös hankkeiden yhteisvaikutuksen osalta) melumallinnuksen mukaan ylitä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysohjearvoa laskentapisteen sisätiloissa.

Hankevaihtoehtojen 1 (VE1), 2 (VE2) sekä 3 (VE3) yhteismelun mallinnuksen (Hallakallion ja Uusimon hankkeet) mukaan melutaso 40 dB(A) ei ylitä Uusimon tuulivoimapuiston lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla. Loma-asunnolla A melutaso on tosin VE1:ssä 39,2 dB(A), eli jo melko lähellä yöajan ohjearvoa 40 dB (A). VE2 osalta melutaso on korkeimmillaan loma-asunnolla A; 38,0 dB(A) ja VE3 37,4 dB(A).

Välkemallinnuksen mukaan hankevaihtoehdossa 1,2 ja 3 varjostusvaikutusalueelle 8 h/a ei sijoitu asuin- tai lomarakennuksia. Mallinnustulosten mukaan varjostusta ilmenee enimmillään 5 h 14 min vuodessa hankealueen itäpuolella sijaitsevan asuinrakennuksen C alueella (VE1). VE2 mallinnustulosten mukaan varjostusta ilmenee enimmillään 5 h 23 min vuodessa hankealueen itäpuolella sijaitsevan asuinrakennuksen C alueella ja VE3 mallinnustulosten mukaan varjostusta ilmenee enimmillään 3 h 43 min vuodessa hankealueen pohjoispuolella sijaitsevan lomarakennuksen A alueella.

Hankevaihtoehtojen 1, 2 ja 3 yhteisvaikutusmallinnuksessa varjostusvaikutus 8 h/a ei ylitä Uusimon tuulivoimapuiston lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla.

Useissa välkevaikutusten mallinuksissa on käytetty myös muita vertailuarvoja Uusimon YVA-selostuksessa käytetyn Ruotsin ”todellisen tilanteen suositusarvo enintään 8 h/a” lisäksi, kuten todellisen tilanteen päiväkohtainen maksimivälkeajan ohjearvo Ruotsissa on 30 minuuttia päivässä. Saksassa vuotuinen teoreettinen maksimivälkkeen raja-arvo on 30 tuntia ja päiväkohtainen teoreettinen maksimivälkeajan raja-arvo on 30 min. Näihin ohjearvoihin tarkemmin vertaamalla mallinuksien arvoja on saatu kokonaisvaltaisempi kuva hankkeen välkevaikutuksista.

Toiminnasta aiheutuvat melu ja välke rajoittavat uusien pysyvän ja loma-asutuksen sijoittumista tuulivoimaloiden ympäristössä. Lähimmät kyläasutukset sijaitsevat hankealueesta itään, Elämäjärven alueella hieman yli kahden kilometrin etäisyydellä lähimmistä suunnitelluista voimaloista, sekä hankealueen länsipuolella Alvajärvellä, noin neljän kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimalapaikoista. Noin kahden kilometrin etäisyydelle

voimalapaikoista sijoittuu myös pienkyläasutusta sekä hankealueen itäpuolelle (Ristola) että länsipuolelle (Eteläkylä). Lähimpään pysyvään asutukseen on kaikissa hankevaihtoehdoissa vähintään kaksi kilometriä.

Voimaloiden rakentaminen voi vähentää tuulivoimaloiden lähiympäristön houkuttelevuutta paikallisten ulkoilu- ja retkeilyalueena eli alueen virkistyskäyttöä. Hankealueelle sijoittuu yksi Natura-alue, Makkaran niitty (FI0900056, SAC). Kaikkien hankevaihtoehtojen lähimmät voimalapaikat sijoittuvat noin 0,3 kilometrin etäisyydelle Makkaran niitty -Natura-alueesta. Hankealueen pohjoispuolella lähimmillään noin 1,2 kilometrin päässä hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 lähimmistä voimalapaikoista sijaitsee Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-alue (FI0900058, SAC/SPA). Hankealueella on lisäksi yksi yksityismaiden luonnonsuojelualue, Peltoahon luonnonsuojelualue (YSA097488), noin 320 metrin etäisyydellä lähimmistä voimalapaikoista hankevaihtoehdossa VE3 ja noin 340 metrin etäisyydellä hankevaihtoehdoissa VE1–2. Kohde sisältyy Makkaran niitty -Natura-alueeseen. Seuraavaksi lähin luonnonsuojelualue on Raudanjoen molemmin puolin sijoittuva Rauvanjoen luonnonsuojelualue (YSA206253) noin 0,9–1,4 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalapaikasta. Hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Makkaran niitty -Natura-alueen suojelun perusteina oleviin arvoihin, mutta toiminnan aikainen 45 dB:n melu ulottuu kaikissa vaihtoehdoissa Peltoahon luonnonsuojelualueelle, joka sisältyy Makkaran niitty Natura-alueeseen. YVA-selostuksen mukaan tämä ei heikennä varpuslintujen mahdollisuutta pesiä alueella, mutta häiriö voi heikentää yleisesti kohteen linnustollista arvoa ja yleisesti aiheuttaa eläimistöön kohdistuva melu- ja häiriövaikutusta. Yhteysviranomaisen on myös aiemmin tässä perustellussa päätelmässä esittänyt Makkaran niitty -Natura-alueen ympäristön rauhoittamista tuulivoimarakentamiselta, jotta alueen ominaispiirteitä pystyttäisiin jossain määrin säilyttää.

Nykyinen taustamelutaso arvioidaan YVA-selostuksessa alhaiseksi. Uusi mon tuulivoimahankkeen lähiympäristö on melko harvaan asuttua, lähimmät asuin- ja vapaa-ajanrakennukset sijaitsevat yli 1,5 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista kaikissa toteutusvaihtoehdossa. Alueen herkkyys arvioidaan edellä todetun perusteella kohtalaiseksi. YVA-selostuksen mukaan tuulivoiman aiheuttama muutos melutasossa on kuitenkin vähäinen ja vaikutuksen merkittävyys muodostuu kokonaisuudessaan vähäiseksi kaikissa toteutusvaihtoehdoissa. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että Hallakallion suunnitellun tuulivoimahankkeen kanssa muodostuu yhtenäinen 35–40 dB:n vyöhyke myös vaihtoehdossa VE3. Vyöhykkeen sisälle jää kiinteistöjä, joista Jouttenuslammen suuntaan kohdistuu mallinnuksen mukaan vaihtoehdolla VE3 37,4 dB:n melutaso, mikä on hyvä ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Ottaen huomioon alueen nykyinen melutaso ja alueen herkkyys, yhteysviranomaisen arvioi muutoksen alueella

olevan kuitenkin vähintään kohtalainen toisin kuin arviointiselostuksen johdopäätelmissä on todettu.

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiselostuksessa on todettu, että maarakennustöiden ja kaivujen haitalliset vaikutukset eivät kohdistu niinkään maaperään, vaan lähinnä alueen metsäojiin ja läheisiin pintavesiin, mahdollisesti lisääntyvän kiintoainekuormituksen sekä valuma-aluemuutosten seurauksena. Vaikutus on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi kaikissa tuulivoima-alueen vaihtoehdoissa. Kuormituksen suuruuden arviointi ja kuormituksen määrä jää kuitenkin epäselväksi, mutta varovaisuusperiaatteen mukaisesti yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Raudanjoki laskee edelleen Saanijärveen, jonka herkkyys kuormitukselle mm. mataluuden, koholla olevan fosforipitoisuuden ja alusveden ajoittaisen heikon happitilanteen suhteen on suuri. Raudanjoen lisäksi myös muut etenkin luonnontilan kaltaiset pienvesikohteet on huomioitava hankkeen jatkosuunnittelussa vesiensuojelun näkökulmasta. Turvealueille rakentamista on syytä välttää, jotta säästyttäisiin suuremmilta maanmuokkauksilta ja edelleen vesistövaikutuksilta. Yhteysviranomaisen on esittänyt myös voimaloiden 2 ja 7 (VE3) siirtämistä Raudanjoen itäpuolelle, jotta joen ylitys voitaisiin välttää ja joen säilyminen ekologisesti merkittävänä kohteena voitaisiin turvata. Raudanjoen ekologisen tilan parantamiseksi on myös vesienhoidon toimenpideohjelmassa ehdotettu voimakkaasti uittoperrattujen koskien kunnostamista. Mikäli joen ylitys on tarpeellinen, tulee siinä tapauksessa vaikutusten lieventämiseen kiinnittää huomiota jo suunnitteluvaiheessa ja toteuttaa tarvittaessa riittävät vesiensuojelutoimenpiteet arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti voimaloiden lopullisen sijainnin mukaan. Lisäksi Raudanjoen ja muiden mahdollisten purojen ylityksissä tulee turvata myös vesieliöiden liikkuminen. Raudanjoen ylityspaikan valinnassa tulee tarvittaessa valita paikka, millä on mahdollisimman vähän vaikutusta joen ekologisesti merkittäviin kohteisiin.

Sähkönsiirtoreittien kohdalle tai läheisyyteen sijoittuu useampia vesilain 2 luvun 11 § suojelema pieniä vesikohteita. Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtoreittien rakennustyöt, käyttö ja huolto tulee toteuttaa siten, ettei niillä vaaranneta lailla suojeltujen kohteiden luonnontilaa. Luonnontilan säilymisen kannalta on tärkeää, ettei kohteiden vesitalous häiriinny, eikä maanmuokkaustoimenpiteillä lisätä tarpeettomasti niihin kohdistuvaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta. Suojaavan kasvillisuuden säilyttäminen ja riittävä maanmuokkauksen suojavyöhyke auttavat turvaamaan pienvesien luonnontilaa. Sähkönsiirtovaihtoehdoista tulisi suosia sitä, minkä vaikutukset vesimuodostumiin ja pintavesiin on pienimmät ja tarvittaessa haettava vesilain mukaista lupaa.

Vaikutukset alueen luontoarvoihin ja Natura-kohteisiin

Keski-Suomen maakunnan rajaan rajautuu Hallakallion ja Moskuankankaan vireillä olevat tuulivoimahankkeet. Näiden hankkeiden alueelta ulottuen aina Uusimon alueelle on tunnistettu ekologisen verkoston ydinalue. Alue on todettu metsäpeuran ja uhanalaisen petolinnun laajaksi yhtenäiseksi elinalueeksi ja metsäpeuran tärkeäksi vaellusyhteydeksi. Osa nyt suunnitellusta Uusimon tuulivoimahankealueesta sijoittuu myös aktiiviselle petolinturevii-rille. Uusimon välittömässä läheisyydessä sijaitseva Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue (SAC/SPA) on metsäpeuran esiintymisaluetta. Uusimon jatkosuunnittelussa on varmistettava, ettei hanke yksinään ja yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia uhanalaiselle petolinnulle ja metsäpeuraan. Tuulivoima-alueen ja sähkönsiirron yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden häiriintymättömyys.

Laaditut selvitykset vahvistavat Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelussa laadittujen selvitysten tuloksia. Myöskään alueen luontoarvojen säilymisen turvaamisen näkökulmasta arviointiselostuksessa ei ole esitetty sellaisia arvioinnin tuloksia, jotka puoltaisivat laajemman hankkeen toteuttamista.

Yhteysviranomaisen toteaa, että Uusimon tuulivoimahankkeen vaihtoehdot VE1 ja VE2 aiheuttavat todennäköistä merkittävää haittaa Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen (FI0900058) suojeluperusteena olevalle uhanalaiselle lajille yhdessä sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE1, SVE2 ja SVE3 kanssa. Uhanalaista lajia koskevassa selvityksessä jää epävarmuuksia ja siten yhteysviranomaisen suosittaa luonnonsuojeluviranomaisen esityksen mukaisesti voimalapaikan 7 poistamista tai siirtämistä kauemmas Natura-alueesta vaihtoehdossa VE3. Yhteysviranomaisen esittää myös voimalanumeron 2 (VE3) siirtämistä Raudanjoen itäpuolelle. Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 on Raudanjoen ekologisen tilan parantamiseksi ehdotettu voimakkaasti uittoperattujen koskien kunnostamista. Voimaloiden siirtäminen Raudanjoen itäpuolelle ei enää edellyttäisi uoman ylittämistä ja rauhoittaisi siten joen ympäristöä.

Makkaran niityn Natura-alueeseen (FI0900056) ei todennäköisesti kohdistu merkittävää haittaa hankevaihtoehdoissa VE1, VE2 tai VE3 alueen suojeluperusteisiin. Tiealueen parannustöissä on kuitenkin varmistettava, ettei Natura-alueeseen kohdistu heikentäviä vaikutuksia. Hankkeen jatkosuunnittelussa suositellaan tarkasteltavan sellaista tienparannusvaihtoehtoa, jossa tiealueen leventäminen ja puuston poisto tapahtuu pois päin Natura-alueesta. Lisäksi hankkeen rakentamisvaiheessa tulee varmistaa, ettei Natura-alueelle tai sen läheisyyteen levitetä haitallisia vieraslajeja. Makkaran niityn läheisyydessä on myös tiedossa oleva petolinnun pesä.

Yhteysviranomaisen haluaa muistuttaa Natura-verkoston kuuluvien laajojen ja erämaisten suo- ja metsäalueiden ja niiden välisten viheryhteyksien merkityksestä Suomenselän metsäpeurapopulaatiolle. Metsäpeura voidaan lukea näiden Natura-alueiden tyyppilajistoon. Alueen metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää huolellisesti ja ne tulee ottaa asianmukaisesti huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Haitallisten vaikutusten lieventäminen

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaksi haitallisten ympäristö- ja luontovaikutusten ehkäisyn ja lieventämisen riippumatta siitä onko kyseessä YVA-lain tarkoittama merkittäviä ympäristöhaitta vai ei. Arviointiselostuksessa on esitetty useita suosituksia hankkeessa syntyvien haittojen lieventämiseksi. Lieventämiskeinoilla on merkitystä vain, mikäli ne otetaan aidosti huomioon, ne ovat toteuttamiskelpoisia ja toteutetaan tarvittaessa hankkeen kielteisten vaikutusten lieventämiseksi. Tässä hankkeessa yhteysviranomaisen on esittänyt edellä todetuin perustein voimalamäärän vähentämistä sekä voimaloiden uudelleensijoittamisen tarkastelua siten, että otetaan huomioon maakuntakaavan 2040 mukaiset reunaehdot sekä sähkönsiirron linjaamista siten, että myös pienemmän hankkeen (VE3) osalta sähkönsiirto useiden hankkeiden yhteiseen voimajohtoon olisi mahdollinen. Yhteysviranomaisen haluaa nostaa esille myös hankkeen aiheuttamien haittojen kompensatiomahdollisuudet ja niiden pohtimisen hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja säilyttäminen alueella voi olla myös pienimuotoisempaa kunnostamista/ennallistamista, kuten alueelle keskeisten monimuotoisuuden ydinalueiden kunnostaminen ja ylläpitäminen.

8 Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on

27.2.2025

käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että mikäli kiven, soran tai hiekan ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa, edellyttää hanke suoraan YVA-lain mukaista menettelyä. Maa-ainesten otto voi edellyttää YVA-menettelyä myös silloin, mikäli hanke katsotaan osaksi nyt puheena olevaa hanketta.

Yhteysviranomaisen muistuttaa hankkeiden vaikutusten seurannan tärkeydestä, jotta tietoa kertyisi hyödynnettäväksi tulevienkin hankkeiden osalta. Lisäksi yhteysviranomaisen muistuttaa, että hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista sekä mahdollisuudesta hankkeen haitallisten vaikutusten lieventämiseen, mikä osaltaan puoltaa riittäviä selvityksiä ja seurannan merkitystä hankkeen toiminnan yhteydessä. Arviointiselostuksessa on esitetty yleispiirteinen ja esimerkinomainen suunnitelma hankkeen seurantaohjelmasta. On hyvä, että arviointiselostuksessa on nostettu ne seurantakohteet, joihin on arvioitu kohdistuvan haittaa hankkeen toteuttamisen takia. Mikäli hanke toteutuu, yhteysviranomaisen myös esittää lisäksi melumittausten tekemistä toiminnan käynnistymisen jälkeen. Vaikka suoraan velvoitetta hankkeiden vaikutusten seurantaan ei tässä yhteydessä voida laittaa, yhteysviranomaisen kannustaa hanketoimijoita seurannan toteuttamiseen. Yhteysviranomaisen esittää, että hankkeen jatkosuunnittelussa kirjataan jo nyt seurannasta vastaava taho ja että seurannan tulosten raportoinnissa huomioidaan vähintäänkin vaikutusalueen kunta/kunnat ja ELY-keskus sekä tarvittaessa muut viranomaistahot.

Yhteysviranomaisen pitää tarpeellisena arviointiselostuksessa esitettyjen hankkeen vaikutuksia lieventävien toimenpiteiden toteuttamista hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta samalla toteaa, että ensisijaisesti hanke tulee suunnitella siten, ettei merkittävää haittaa synny. Yhteysviranomaisen haluaa nostaa esille myös hankkeen aiheuttamien haittojen kompensatiomahdollisuudet ja niiden pohtimisen hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä aiemmin todetun mukaisesti.

Viestintä- ja tutkayhteyksistä sekä voimalinjoista vastaavien tahojen lausunnoissa on esitetty hankkeen suunnittelussa huomioon otettavia seikkoja, jotka tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa lausunnoissa edellytyllä tavalla.

Yleisesti, ja tämänkin tuulivoimahankkeen osalta myös yhteisvaikutukset mukaan lukien, tulee olemaan merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia. YVA-menettelyn tärkeänä osana on paitsi osallistumismahdollisuuksien luominen, mutta myös niiden havaintojen ja merkittävien vaikutusten huomioon ottaminen hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä. Yhteysviranomaisen

kannustaa aktiiviseen tiedottamiseen erityisesti hankkeen lähivaikutusalueella.

9 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/uusimontuulivoimahankeYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi.

10 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

11 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024.

12 Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Arja Koistinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle) Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista (julkinen) Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista (julkinen, salassa pidettävät kohdat on peitetty)
Jakelu	Myrsky Energia Oy / Ville Suorsa (sähköpostitse)
Tiedoksi	Lausuntopyyntöön saaneet tahot (sähköpostitse)
Laskun lähettäminen	Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta
Lisätietoja	Keski-Suomen ELY-keskus, Arja Koistinen, p. 0295 024 760

Tämä asiakirja KESELY/653/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/653/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koistinen Arja 27.02.2025 15:44

Ratkaisija Viljanen Johanna 27.02.2025 15:38

kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi
Keski-Suomen ELY-keskus

KESELY/653/2022

Lausunto Uusimon tuulipuiston (Pihtipudas) Natura-arvioinnista

Myrsky Energia Oy on toteuttanut osana Uusimon tuulivoimahankkeen (Pihtipudas) YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointia luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin Suurisuo-Sepänsuo-Paanasen-neva-Teerinevan (FI0900058, SAC/SPA) ja Makkaran niityn (FI0900056, SAC) Natura-alueille. Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt alueen luonnonsuojeluviranomaisilta luonnonsuojelulain 35 §:n 2 mom. mukaista lausuntoa tehdystä arvioinnista.

Natura-arvioinnin on laatinut FCG (1.10.2024). Arvioinnin liitteinä on toimitettu Uusimon tuulivoimahankkeen luonto- ja linnustoselvitysraportti (FCG, 12.6.2024) sekä uhanalaiseen lintulajiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (FCG, 30.9.2024).

Natura-arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen mahdollisia vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteena oleville lajeille ja luontotyypeille, alueille ominaiselle lajistolle ja Natura-alueen ekologiselle rakenteelle sekä eheydelle sekä ehdotettu mahdollisia lievennys- ja seurantatoimia.

Natura-arviointi

Natura-arvioinnissa on kuvailtu Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan ja Makkaran niityn Natura-alueilla suojeluperusteina olevat luontotyypit ja lajisto sekä tarkasteltu näiden herkkyyttä muutoksille. Mahdollisia vaikutuksia ja näiden merkittävyyttä on arvioitu laji- ja luontotyyppikohtaisesti.

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen osalta hankkeesta ei arvioida kohdistuvan suoria tai epäsuoria vaikutuksia alueella esiintyviin luontotyyppisiin Natura-alueen ja hankealueen välisen etäisyyden vuoksi. Vaikutuksia ei arvioida myöskään kohdistuvan alueen suojeluperusteena oleviin sammallajeihin (isonuijasammal, korpipohtosammal) tai muihin alueella esiintyviin huomionarvoisiin kasvilajeihin. Hankkeella ei arvioida olevan vähäistä suurempaa vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin uhanalaista lajia lukuun ottamatta. Uhanalaiseen lajiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu suuriksi (VE1, VE2) tai kohtalaisiksi (VE3). Sähkönsiirron vaikutukset uhanalaiseen lajiin on arvioitu vähäisiksi (SVE1, SVE3, SVE4) tai kohtalaisiksi (SVE2).

Natura-arvioinnissa on lisäksi tarkasteltu hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan, jonka keskeistä kesäistä esiintymisaluetta Suurisuo-Sepänsuo-

11.2.2025

Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue edustaa. Hankkeen kielteiset vaikutukset Natura-alueella kesäaikaan laiduntaville metsäpeuroille on arvioitu kohtalaisiksi (VE1, VE2) tai vähäisiksi (VE3). Hankkeen vaikutukset metsäpeuran talvielinympäristöihin on arvioitu vähäisiksi.

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella esiintyvään saukkoon, ja suurpetoihin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Myöskään muihin kuin edellä mainittuihin Natura-alueella esiintyviin lajeihin, kuten viitasammakkoon ja etelänkoipikorriin, ei arvioida kohdistuvan vähäistä suurempaa haittaa.

Makkaran niityn Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ei arvioida kohdistuvan merkittävää haittaa hankkeesta ja vähäistenkin vaikutusten aiheutumista pidetään epätodennäköisenä. Myöskään alueelle ominaiseen lajistoon ei arvioida kohdistuvan haittaa.

Eri hankkeiden ja suunnitelmien kanssa muodostuvien, tarkasteltuihin Natura-alueisiin kohdistuvien haittavaikutusten arvioidaan jäävän todennäköisesti vähäisiksi lukuun ottamatta Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueella esiintyvää uhanalaista lajia, jonka osalta vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi, kun laji huomioidaan Uusimon tuulivoimahankkeen tarkemmassa suunnittelussa. Hankkeen ei arvioida aiheuttavan uhkaa Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan tai Makkaran niityn Natura-alueiden ekologiselle rakenteelle tai toiminnalle.

Vaihtoehtoiset toteuttamissuunnitelmat

Natura-arvioinnissa on tarkasteltu kolmea hankevaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan voimaloiden lukumäärän ja näiden sijaintien perusteella. Hankevaihtoehdossa VE1 on esitetty enintään 21, vaihtoehdossa VE2 enintään 18 ja VE3 enintään 10 voimalaa. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään n. 300 metriä. Arvioinnissa on tarkasteltu todennäköisesti suurinta toteutettavissa olevaa roottorin halkaisijaa, joka on 200 metriä.

Hankealueen sisäinen sähkönsiirto tullaan toteuttamaan tiestön yhteyteen rakennettavilla maakaapeilla. Ulkoisen sähkönsiirron liityntäjohtojen osalta on tarkasteltu neljää vaihtoehtoa. Näistä SVE1, SVE2 ja SVE3 koskee uuden n. 7–9 kilometrin pituisen 400 kV ilmajohdon rakentamista hankealueen pohjoispuolelle, johon on suunnitteilla muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa yhteinen voimajohto. Vaihtoehdossa SVE4 rakennetaan tuulivoima-alueen keskiosassa sijaitsevalta sähköasemalta uusi n. 13 kilometrin pituinen 110 kV voimajohto kaakkoon. Tämä vaihtoehto toteutetaan ainoastaan hankevaihtoehdon VE3 toteutuessa.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alue (FI0900058) on suojeltu luonto- ja lintudirektiivien perusteella, ja se on Keski-Suomen edustavimpia suoluonnon suojelukohteita. Kyseessä on laaja, kangassaa-rekkeiden rikkoma ja pitkän, kapean harjun halkoma suoalue. Alueelta tavaetaan monipuolisesti luontodirektiivin suoluontotyyppejä (mm. letot ja

11.2.2025

aapasuot), minkä lisäksi suojeluperusteisiin kuuluu metsäisiä luontotyypppejä kuten boreaaliset luonnonmetsät, ja pienvesiä. Suojelun perusteena oleviin lajeihin kuuluu metsä- ja suoluonnolle tyypillistä linnustoa sekä kaksi uhanalaista sammallajia. Keskeisiin suojeluperusteisiin kuuluvat luontotyypeistä mm. aapasuot ja puustoiset suot, ja lajeista sinisuohaukka sekä uhanalainen petolintu, josta ELY-keskus lausuu erillisessä liitteessä (salassa pidettävä, JulKL 24.1 § 14 k).

Natura-arviointi on laadittu pitkälti varovaisuusperiaatetta asianmukaisesti noudattaen ja johdonmukaisesti. Arvioinnissa on tunnistettu hyvin hankkeen keskeisimmät vaikutusmekanismit Natura-alueen suojeluperusteisiin. Vaikutusten arvioinnin ohella on pyritty löytämään vaihtoehtoisia toteutustapoja, joilla hankkeesta mahdollisesti Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia pyritään lieventämään.

ELY-keskus yhtyy esitettyyn arvioon, ettei Uusimon tuulivoimahankkeella todennäköisesti ole suoria tai välillisiä vaikutuksia Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypppeihin tai korpipohto- ja isonuijasammaleisiin.

Natura-arvioinnissa on tarkasteltu Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan suojeluperusteisiin kuuluviin lintulajeihin kohdistuvia vaikutuksia. Vähäistä haittavaikutusta on mahdollisesti arvioitu kohdistuvan Natura-alueella esiintyviin sinisuohaukkaan, teereen ja metsoon. ELY-keskus pitää esitettyä arviota oikeasuuntaisena. Voimalasijoittelussa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota hankealueella havaittuihin metson soidinpaikkoihin niin, että etäisyyttä voimaloiden ja soidinalueiden väliin jää vähintään 800 metriä.

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluu kaksi pöllölajia, suopöllö ja viirupöllö. Tuulivoiman vaikutusta pöllöihin on toistaiseksi tutkittu vähän. Luonnonvarakeskuksen koostejulkaisu (Tolvanen ym. 2023, *How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review*) tarkastelee tuulivoiman vaikutusta eri lajiryhmiin. Lehtopöllöä ja huuhekajaa koskevissa tutkimuksissa pöllöjen on todettu väistävän tuulivoimaa herkästi ja häiriövaikutuksen ulottuvan jopa 5 km päähän. Myös kurjen lähilajien (hietakurki, trumpettikurki) on todettu pitävän samanlaista välimatkaa tuulivoimaan. Hankkeella voi näin ollen olla vaikutusta myös alueella esiintyviin pöllöihin ja kurkiin.

ELY-keskus pitää hyvänä metsäpeuran ja muiden Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueelle ominaisten lajien sisällyttämistä laadittuun arviointiin. Kyseisen Natura-alueen suojeluperusteita on määrää tarkentaa metsäpeuran osalta, ja ELY-keskus pitää sen vuoksi keskeisenä, että alue pyritään säilyttämään lajille suotuisana. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva piirtyy pantaseurannalla kerätyn aineiston valossa merkittävänä metsäpeuran kesäisenä vasanhoitoympäristönä ja se on osa metsäpeuralle tärkeää Natura-alueiden verkostoa. Kuten arvioinnissa todetaan, Uusimon hankealue sijaitsee sivussa Natura-alueesta ja tämän välittömässä läheisyydessä sijaitsevista, metsäpeuralle soveltuvista elinympäristöistä. Vaikka luonnonvarakeskuksen julkaiseman vasallisten

11.2.2025

metsäpeuravaadinten elinympäristöjen ennustekartan (Paasivaara, 2024) mukaan hankealueelle piirtyy joitakin metsäpeuralle soveltuvia alueita, maastaselvityksistä ja metsästäjähaastatteluista kerätyt tiedot eivät anna hankealueesta kuvaa erityisen mieluisana elinympäristönä metsäpeuralle. Hankkeen suorat vaikutukset metsäpeuraan jäänevät siis vähäisiksi.

Esitettyssä arvioinnissa on tunnistettu Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueen merkitys metsäpeuran kannalta. Arvioinnissa on myös hyödynnetty Luonnonvarakeskuksen tarjoamia paikkatietoaineistoja ja asiantuntijalausuntoja (mm. Paasivaara 2022, Asiantuntija-arviointi Keski-Suomen 2040 kaavaehdotukseen ehdolla olevien tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan). Arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen mahdollisesti muodostamaa 5 km häiriövyöhykettä, joka ulottuu suureen osaan Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinnevan Natura-alueesta (VE3) tai jopa kattaa koko alueen (VE1, VE2). Tuulivoiman vaikutusta metsäpeuraan tai sen lähilajeihin ei ole toistaiseksi tutkittu Suomen oloissa. Muualla, metsäpeuran lähilajeilla kuten porolla tehdyt tutkimukset antavat viitteitä siitä, että metsäpeura voi olla hyvinkin arka tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle erityisesti vasanhoitoaikanaan. Tämän vuoksi luonnonvarakeskus on esittänyt n. 5 kilometrin häiriövyöhykettä metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden ja tuulivoiman välille.

ELY-keskus huomauttaa, ettei sähkönsiirron vaikutuksia ole juuri tarkasteltu metsäpeuran tai muiden lajien osalta. Koska Uusimon tuulivoimapuiston on määrä liittyä hankealueen pohjoispuolelle suunniteltuun yhteiseen voimalinjaan hankevaihtoehdon VE1 tai VE2 toteutuessa, tulisi yhteinen sähkönsiirto huomioida myös yhteisvaikutusten arvioinnissa. Sähkönsiirtolinjojen ja muiden lineaarirakenteiden kuten teiden on arvioitu vaikuttavan peto-saalissuhteisiin ja sitä kautta metsäpeuraan (Paasivaara 2022). Suurten voimalinjojen vaikutuksista metsäpeuraan odotetaan tarkentuvaa tutkimustietoa. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE4 suuntaa pois päin Suomenselän metsäpeuroille keskeisistä elinalueista, joten sen osalta merkittävien vaikutusten muodostuminen on epätodennäköistä.

ELY-keskus yhtyy arviossa esitettyyn näkemykseen, ettei Uusimon tuulivoimamahankkeella ole todennäköisesti vähäistä suurempaa vaikutusta metsäpeuran talvisiin elinympäristöihin tai lajin käyttämiin vaellusreitteihin. Kesäiseen vasanhoitoaikaan kohdistuvan häiriön osalta on kuitenkin epävarmuutta, jota ei voida sulkea pois ilman tutkimustiedon karttumista. Koska viiden kilometrin häiriövyöhyke kattaa koko Natura-alueen vaihtoehdoissa VE1 ja VE2, on häiriön aiheutuminen hyvin todennäköistä ja mahdollisesti merkittävää. Metsäpeuraan kohdistuvan häiriön arviointiin liittyvä epävarmuus on tunnistettu myös esitettyssä Natura-arvioinnissa.

ELY-keskus pitääkin hyvänä, että Uusimon hanke on arvioinnissa annetun tiedon perusteella mukana Luonnonvarakeskuksen hankkeessa ”*Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla*”, sillä hankkeesta saatava tieto voi osoittautua hyvinkin arvokkaaksi. Metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia on kuitenkin syytä pyrkiä ensisijaisesti välttämään tai lieventämään.

11.2.2025

Makkaran niityn Natura-alue (FI0900056) on kuusivaltaisen sekametsän ympäröimä, Keski-Suomen alueella arvokas niittykohde. Niitty on lajistollisesti erittäin edustava kohteen pohjoiseen sijaintiin nähden. Niityn reunamat ovat hakamaisia. Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluvat luontotyypit alavat niitetyt niityt (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) sekä fenoskandian hakamaat ja kaskilaitumet.

Makkaran niityn Natura-alue sijaitsee Uusimon suunnitellulla hankealueella. Lähimmät suunnitellut voimalapaikat sijaitsevat 300–400 metrin päässä Natura-alueesta kaikissa esitetyissä hankevaihtoehdoissa. Makkaran niityn etelä-lounaispuolelta kulkevaa metsätietä on määrä parantaa hankkeen yhteydessä.

Hankevaihtoehdoilla VE1, VE2 ja VE3 ei ole eroa Makkaran niityn Natura-alueeseen kohdistuvan haitan kannalta. ELY-keskus yhtyy arviossa esitettyyn näkemykseen, että Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin kohdistuva haitta on todennäköisesti vähäinen. ELY-keskus huomauttaa kuitenkin, että tiealueen leventäminen ja puuston poisto tulisi kohdentaa ensisijaisesti pois päin Natura-alueesta, vaikka merkittävän vaikutuksen aiheutuminen olisikin epätodennäköistä. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että mikäli hankealueelle tuodaan maamassoja muualta, tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei Natura-alueelle tai sen läheisyyteen kulkeudu haitallisia vieraslajeja.

Vaikutusten lieventäminen

Hankevaihtoehdot VE1 ja VE2 aiheuttavat merkittävää haittaa Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluvalla uhanalaisella lajilla ja mahdollisesti myös alueella esiintyvälle metsäpeuralle. Vaikutusten lieventämiseksi on esitetty voimalakoon pienentämistä tai voimalamäärän vähentämistä. Arvioinnissa esitetään, että lintujen törmäysriskiä voidaan edelleen vähentää hyödyntämällä kamera- ja tutkajärjestelmiin perustuvia voimalakohtaisia pysäytysjärjestelmiä. Törmäysriskin pieneneminen ei kuitenkaan poista voimaloiden aiheuttamaa häiriövaikutusta.

Hankevaihtoehdot VE3 ei todennäköisesti aiheuta merkittävää haittaa Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan tai Makkaran niityn Natura-alueille. ELY-keskus kuitenkin suosittelee voimalapaikan 7 poistamista tai siirtämistä (ks. liite).

Johtopäätökset Natura-arvioinnista

ELY-keskus pitää esitettyä Natura 2000 -vaikutusten arviointiraporttia riittävänä täyttämään luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset vaatimukset. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan – edellä sekä uhanalaista lajia koskevassa liitteessä esitetyn perusteella – Uusimon tuulivoimahankkeen vaihtoehdot VE1 ja VE2 aiheuttavat todennäköistä merkittävää haittaa Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen (FI0900058) suojeluperusteena olevalle uhanalaiselle lajille yhdessä sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE1, SVE2 ja SVE3 kanssa. Hankevaihtoehdossa VE3 kyseisen Natura-alueen

11.2.2025

suojeluperusteisiin kohdistuva haitta ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan todennäköisesti ylitä merkittävän haitan kynnystä. ELY-keskus kuitenkin suosittelee voimalapaikan 7 poistamista tai siirtämistä kauemmas Natura-alueesta vaihtoehdossa VE3 uhanalaista lajia koskevassa selvityksessä olevien epävarmuuksien vuoksi.

Makkaran niityn Natura-alueeseen (FI0900056) ei todennäköisesti kohdistu merkittävää haittaa hankevaihtoehdoissa VE1, VE2 tai VE3. Tiealueen parannustoissa on kuitenkin varmistettava, ettei Natura-alueeseen kohdistu heikentäviä vaikutuksia. ELY-keskus suosittelee tarkastelemaan hankkeen jatkosuunnittelussa sellaista tienparannusvaihtoehtoa, jossa tiealueen leventäminen ja puuston poisto tapahtuu pois päin Natura-alueesta. Lisäksi hankkeen rakentamisvaiheessa tulee varmistaa, ettei Natura-alueelle tai sen läheisyyteen levitetä haitallisia vieraslajeja.

ELY-keskus haluaa muistuttaa Natura-verkoston kuuluvien laajojen ja erämaisten suo- ja metsäalueiden merkityksestä Suomenselän metsäpeurapopulaatiolle. Metsäpeura voidaan lukea näiden Natura-alueiden tyyppilajistoon. Alueen metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää huolellisesti ja ne tulee ottaa asianmukaisesti huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet myös biologi Tomi Hakkari ja luonnonsuojelun asiantuntija Jukka Mattlar.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Sonia González López ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

Liitteet	Vaikutukset uhanalaiseen suojeluperustelajiin, SALASSA PIDETTÄVÄ
Jakelu	Keski-Suomen ELY-keskus, kirjaamo
Tiedoksi	Metsähallitus Ympäristöministeriö

Tämä asiakirja KESELY/2933/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/2933/2024 har godkänts elektroniskt

Viljanen Johanna 11.02.2025 08:42

González López Sonia 11.02.2025 08:39

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	18.12.2024 08:00:34 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (7 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

Keski-Suomen ELY-keskus

kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus

Viite KESELY/653/2022

Metsähallituksen lausunto Pihtiputaan Uusimon tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista koskien Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura 2000 -aluetta

Keski-Suomen ELY-keskus on kuuluttanut Pihtiputaalle sijoittuvan Uusimon tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). Hanketta toteuttaa Myrsky Energia Oy. Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä on tehty Natura-arviointi hankkeen vaikutuksista Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura 2000 -alueeseen (FI0900058 SPA/SAC).

Natura-arvioinnin on laatinut Finnish Consulting Group 1.10.2024.

Metsähallitus lausuu hankkeesta luonnonsuojelulain 35.2 §:n mukaisena Natura 2000 -alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena. Luonnonsuojelulain 35 §:n 4 momentin mukaan lausunto tulee sisällyttää YVA-lain (252/2017) mukaiseen perusteltuun päätelmään. Tässä Natura-lausunnossa Metsähallitus lausuu Natura-alueiden suojelun perusteena olevien lajien ja luontotyyppien osalta koskien Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-aluetta.

Natura-alueen suojeluperusteena olevan [REDACTED] osalta Metsähallitus on laatinut erillisen yksityiskohtaisemman lausunnon (liite 1).

Yhteenveto Natura-arvioinnissa esitetystä hankekuvauksesta

Hankealueelle suunnitellaan enintään 21 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään noin 300 metriä. Voimaloiden kokoluokkana Natura-arvioinnissa tarkastellaan tuulivoimalaa, jonka roottorin halkaisija on 200 metriä. Natura-arvioinnissa tarkasteltavat voimalavaihtoehdot ovat:

VE 0: Uusia tuulivoimaloita ei toteuteta, vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 21 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 6-10 MW.

VE 2: Hankealueelle rakennetaan enintään 18 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 6-10 MW.

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

VE 3: Hankealueelle rakennetaan enintään kymmenen uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho noin 6-10 MW.

Voimaloiden lisäksi hankealueelle rakennetaan huoltoteitä, sisäinen sähkönsiirto ja muuntoasema. Sähkönsiirtoa varten rakennetaan sähköasema alueen itä-, keski- tai pohjoisosaan. Sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeilla tiestön yhteyteen.

Ulkoinen sähkönsiirto toteutetaan 100 tai 400 kV ilmajohtolla Murtooperän sähköaseman, Kinnulan sähköaseman tai Elenian 110 kV voimajohtoa kautta. Sähkönsiirron liityntäjohtojen vaihtoehdoissa SVE1, SVE2 ja SVE3 tuulivoima-alueella tuotetun sähkön siirtämiseksi sähköasemalta rakennetaan valtakunnanverkkoon 7–9 kilometrin pituinen 400 kV ilmajohto, joka liittyy tuulivoima-alueen pohjoispuolella yhteiseen voimajohtoon lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa. Vaihtoehdossa SVE4 sähköasemalta rakennetaan noin 13 kilometrin pituinen 110 kV voimajohto kaakkoon. Sähkönsiirron vaihtoehto SVE4 toteutetaan ainoastaan hankevaihtoehdon VE3 toteutuessa. Yhteisen voimajohtoa osalta tarkasteltavat reitit suuntautuvat joko koilliseen Murtooperän sähköasemalle tai länteen Fingrid Oyj:n Metsälinja 2:een rakennettavalle Kinnulan sähköasemalle.

Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura 2000 -alue (SAC/SPA FI0900058)

Alueen ydinosa Suurisuo-Sepänsuo kuuluu Pohjanmaan aapasoihin. Alueen suojeluperusteena on yhdeksän luontodirektiivin luontotyyppiä: humuspitoiset järvet ja lammet, vuorten alapuoliset tasankojoet, vaihettumissuot ja rantasuot, fennoskandian lähteet ja lähdesuot, letot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, harjumuodostumien metsäiset luontotyypit ja puustoiset suot. Niistä priorisoituja ovat aapasuot, luonnonmetsät ja puustoiset suot. Suojeluperusteena on myös 12 lintudirektiivin liitteen I lajia, kaksi lintudirektiivin muuttolintulajia ja kaksi luontodirektiivin liitteen II lajia.

Natura-alue muodostuu kahdesta osa-alueesta, josta pohjoisempi Suurisuo-Sepänsuo-Paanasennevan alue on suurilta osin Metsähallituksen hallinnassa ja suojelutarkoituksiin varattu. Osa alueesta kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO090251) ja osa vanhojen metsien suojeluohjelmaan (AMO090493). Eteläisemmästä Teerinevasta Metsähallituksen hallinnassa on vain kaksi pientä aluetta, jotka nekin on suojelutarkoituksiin varattu.

Arvioinnin kohdentaminen sekä käytetyt aineistot ja menetelmät

Arvioinnissa on keskitytty alueiden suojelun perustana oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin, mutta tarkasteltu myös hankkeen vaikutuksia Natura-alueen luontotyypeille ominaista lajistoa. Arvioinnissa on myös käsitelty laajalti hankkeen vaikutuksia metsäpeuraan, joka ei ole alueen suojeluperusteena.

Aineistona on Natura-tietolomakkeiden julkiset versiot, valtion suojelualueiden biotooppikuvioaineisto, olemassa oleva lajistotieto, [REDACTED] elinympäristömalli ja Keski-Suomen liiton maakuntakaavoituksessa käytetyt aineistot. Lisäksi käytettävissä oli

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

hankealueella toteutettujen luonto- ja linnustoselvitysten aineisto. Natura-arviointia varten ei ole tehty maastotöitä.

Natura-arvioinnissa tunnistetut vaikutusmekanismit

Rakennustöiden suorat vaikutukset eivät ulotu Natura-alueelle. Suojeluperusteena oleville lintulajeille ja luontotyypeille ominaiseen linnustoon kohdistuva mahdollinen suora vaikutus on törmäyskuolleisuus.

Linnustoon voi kohdistua este- ja häirintävaikutuksia melun, visuaalisten ärsykkeiden ja reunavaikutuksen lisääntyessä. Elinympäristöjen menetys, laadun huononeminen tai pirstoutuminen voivat vaikuttaa etenkin lajeihin, joiden elinpiirit ulottuvat Natura-alueiden ulkopuolelle. Suurikokoisilla petolinnuilla reviirien reunaosille sijoittuvilla tuulivoimaloilla voi olla vaikutusta saalistuselinympäristöihin ja pesimämenestykseen myös Natura-alueella.

Häiriö- ja estevaikutuksia ja elinympäristöjä muuttavia vaikutuksia voi kohdistua myös nisäkkäisiin, joilla on laaja elinpiiri. Tuulivoimaloiden aiheuttama melu saattaa karkottaa häiriöherkempiä eläimiä. Suunniteltavien tuulivoimaloiden melu ei kuitenkaan arvioinnin mukaan kuuluisi Natura-alueelle saakka.

Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin

Alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ei arvioinnin mukaan kohdistu suoria pinta-alavaikutuksia eikä reunavaikutusta, koska lähimmät voimalat sijaitsevat yli 1,2 km päässä eikä uutta tiestöä suunnitella Natura-alueen läheisyyteen.

Natura-alue sijoittuu vesien virtaussuunnassa voimalapaikkojen yläpuoliselle valuma-alueelle, joten Natura-alueelle ei kohdistu hydrologisia vaikutuksia.

Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset luontodirektiivin lajeihin

Natura-alueen suojeluperusteena on kaksi sammallajia, korpichohtosammal ja isonuijasammal. Lajien tunnettujen kasvupaikkojen ja lajeille sopivien elinympäristöjen läheisyyteen ei tule rakentamista, joten arvioinnin mukaan hanke ei merkittävästi heikennä lajeja.

Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Arvioinnin mukaan suojeluperusteena oleviin lintulajeihin kohdistuu korkeintaan vähäisiä vaikutuksia lukuun ottamatta [REDACTED]

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset metsäpeuraan

Natura-alueella ja lähiympäristössä on metsäpeuran kesäelinympäristöjä ja soiden ympäröimillä metsäalueilla todennäköisesti vasomipaikkoja. Metsäpeuroja esiintyy Natura-alueella paikkatietoaineiston mukaan runsaasti vaellusaikoina, ja alue kuuluu koillis-lounaissauntaiseen yhteyteen Pohjois-Pohjanmaan ja Seläntauksen Natura-alueiden välillä.

Lähimmät kesäelinympäristöiksi soveltuvista suoalueista sijoittuvat hankealueen pohjoisrajalle yli 500 m etäisyydelle VE1- ja VE2-voimaloista. Hanke ei arvioinnin mukaan suoraan aiheuta vaikutuksia metsäpeurojen kesäelinympäristöille tai vasomapaikoille.

Rakennusaikaiset meluhäiriöt voivat ulottua metsäpeurojen todennäköisiin vasomapaikkoihin. Mikäli rakentaminen ajoittuu herkkään vasomis- ja pikkuvasa-aikaan, voi riski vasakuolemille kohota, jonka vuoksi vaikutukset Natura-alueen ympäristössä vasoville metsäpeuroille on arvioitu suuriksi vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 ja vähäisiksi vaihtoehdossa VE3. Rakennusaikaiset vaikutukset lievenevät vähäisiksi, jos rakentaminen ajoitetaan kesän ulkopuolelle.

Vaatimet saattavat alkukesällä välttää suoalueita, joille voimalat näkyvät. Voimaloiden lapojen liikkeen vuoksi tapahtuvaa välttelyä voi varovaisuusperiaatteen nojalla pitää mahdollisena 5 km etäisyydellä voimaloista. Tällöin tuulivoimaloiden vaikutukset kattavat Natura-alueen vaihtoehdoissa VE1 ja VE2, vaihtoehdossa 3 vaikutukset ulottuvat vain osalle Suurisuoata.

Vaikutukset Natura-alueen soilla kesällä laiduntaville vaatimille arvioidaan olevan korkeintaan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 ja vähäisen kielteisiä vaikutuksia vaihtoehdossa VE3.

Tuulivoimahanke ei sijoitu peurojen merkittävälle talvilaidunalueelle. Natura-alue kuuluu osaksi ekologista yhteyttä laidunalueelta toiselle. Uusimon hankealue sijoittuu kuitenkin arvioinnin mukaan yhteydestä sivuun eikä aiheuta yhteyden eheydelle tai käyttökelpoisuudelle merkittäviä vaikutuksia. Uusimon hankealueella ei arvioinnin mukaan ole erityistä merkitystä metsäpeurojen vaellusreitillä.

Natura-arvioinnissa kuvatut yhteisvaikutukset

Uusimon hankealueesta alle 10 km etäisyydelle sijoittuu neljä tuulivoimahankeita. Tarkasteltavilla hankkeilla voisi olla potentiaalisia yhteisvaikutuksia lähinnä laajan elinkierron ja reviirin omaaviin eläimiin kuten metsäpeuraan, suurpetoihin sekä suurikokoisiin petolintuihin, lähinnä [REDACTED]. Natura-alueita ympäröivät seudut ovat jo ihmistoiminnan pirstomaa, joten alueella esiintyy jo seudullisesti ihmistoimintaan sopeutunutta eläimistöä ja linnustoa.

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

Natura-alueen ympäristöön jää arvioinnin mukaan runsaasti asumattomia seutuja, jonne ei sijoitu tiedossa olevia tuulivoimahankkeita tai muita suunnitelmia. Ekologisten käytävien on mahdollista säilyä pääosiltaan nykytilansa kaltaisina.

Useiden tuulivoimahankkeiden toteutuessa voi olla jonkinlaisia heikentäviä vaikutuksia nykyisin kasvavaan peurakantaan sekä elinympäristöjen laatuun laajemmin ja esiintymisen painopistealueisiin. Suomenselän metsäpeurapopulaation alueelle sijoittuvat useat laaja-alaiset suoluonnon suojelualueet turvaavat peurakannan tulevaisuutta myös seudun laajamittaisen tuulivoimarakentamisen jälkeen.

Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset Natura-alueen eheyteen

Natura-alueen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan ei kohdistu sellaisia tekijöitä, jotka suoraan tai välillisesti vaikuttaisivat sen eheyteen sitä merkittävästi heikentäen.

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO

Arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelulain 35.1. §:n mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohdentaminen, käytetyt menetelmät ja lähtöaineistojen riittävyys

Natura-arviointi perustuu olemassa oleviin aineistoihin, eikä työtä varten ole tehty uusia selvityksiä tai maastokäyntejä. Arviointi on kohdennettu asianmukaisesti, ja käytettyjen menetelmien ja lähtöaineistojen voidaan katsoa olevan luontodirektiivin luontotyyppien ja lajien osalta riittävät huolimatta maastokäyntien puutteesta.

Metsähallitus korostaa, että Natura-arvioinnin tulee perustua riittäviin tietoihin alueen suojeluperusteena olevista lajeista. Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva Natura-alueen linnustotiedot eivät ole ajan tasalla, eikä alueella tehty linnustokartoituksia Natura-arvioinnin takia. Esimerkiksi alueen muutonaikaisen merkityksen ja sitä myötä Uusimon tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioiminen erityisesti muuttaville linnuille jää epävarmaksi.

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

Hankekuvaus ja vaikutustyypit

Natura-arviointi perustuu hankkeen kuvaukseen. Sen tulee olla konkreettinen ja yksilöity, jotta sen perusteella voidaan määritellä hankkeen vaikutusalue ja -mekanismit. Metsähallitus pitää hankekuvausta riittävänä.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, luontodirektiivin ja lintudirektiivin lajeihin

Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei Uusimon tuulivoimahanke merkittävästi heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontodirektiivin luontotyyppejä tai luontodirektiivin lajeja.

Suojeluperusteena olevaan [REDACTED] sen sijaan kohdistuu merkittävästi heikentävä vaikutus, mikäli hanke toteutuu vaihtoehtojen VE1 tai VE2 mukaisena. Hankkeen vaikutusten lieventämiseksi ja Suurisuon [REDACTED] säilymiseksi elinvoimaisena on tarpeen vähentää voimaloiden lukumäärää Uusimon tuulivoimahankealueella. Metsähallitus lausuu suojeluperusteena olevasta [REDACTED] yksityiskohtaisemmin erillisessä lausunnossa (liite 1).

Yhteisvaikutukset

Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, että potentiaalisia yhteisvaikutuksia saattaa syntyä lähinnä laajan elinkierron ja reviirin omaaviin eläimiin kuten metsäpeuraan, suurpetoihin sekä suurikokoisiin petolintuihin, lähinnä [REDACTED] [REDACTED] osalta Metsähallitus on lausunut erillisessä liitteessä (liite 1).

Natura-arvioinnin mukaan ekologisten käytävien on mahdollista säilyä pääosiltaan nykytilansa kaltaisina, koska Natura-alueen ympäristöön jäisi runsaasti asumattomia seutuja, jonne ei sijoitu tiedossa olevia tuulivoimahankkeita tai muita suunnitelmia. Ympäristö on jo kuitenkin aikaisemman ihmistoiminnan runsaasti pirstomaa, ja alueelle kohdistuu Metsähallituksen tietojen mukaan useita tuulivoimahankkeita, jotka pirstovat aluetta entisestään. Alueen pienet Natura-alueet eivät yksinään riitä ylläpitämään elinvoimaisia eliöpopulaatioita. Natura-alueiden välisten mahdollisimman toimivien ekologisten yhteyksien on erittäin tärkeää huomioida tuulivoima-alueiden suunnittelussa.

Metsäpeura

Metsähallitus pitää hyvänä, että Natura-arvioinnissa on arvioitu tuulivoimahankkeen vaikutukset myös metsäpeuraan, vaikka laji ei ole Suurisuon-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueen suojeluperusteena.

Sisältää julkisuuslain 24 § (kohta 14) nojalla salassa pidettävää tietoa!

Luonnonvarakeskuksen ja Metsähallituksen yhteistyönä on kuitenkin vuonna 2023 valmistunut Natura-alueita koskeva päivitys, jossa metsäpeuraa on ehdotettu suojeluperusteeksi 26:lle Natura-alueelle. Niiden joukossa ovat Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerineva. Ehdotus perustuu lajin vahvistettuun esiintymiseen ja alueiden merkitykseen metsäpeuran elinympäristönä. Tästä syystä näillä alueilla on erityinen painoarvo lajin suojelussa, vaikka suojeluperuste-esitystä ei ole toistaiseksi hyväksytty valtioneuvostossa.

Metsähallitus lausuu metsäpeurasta tarkemmin Uusimon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Pirjo Rautiainen.

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, Luontopalvelut